

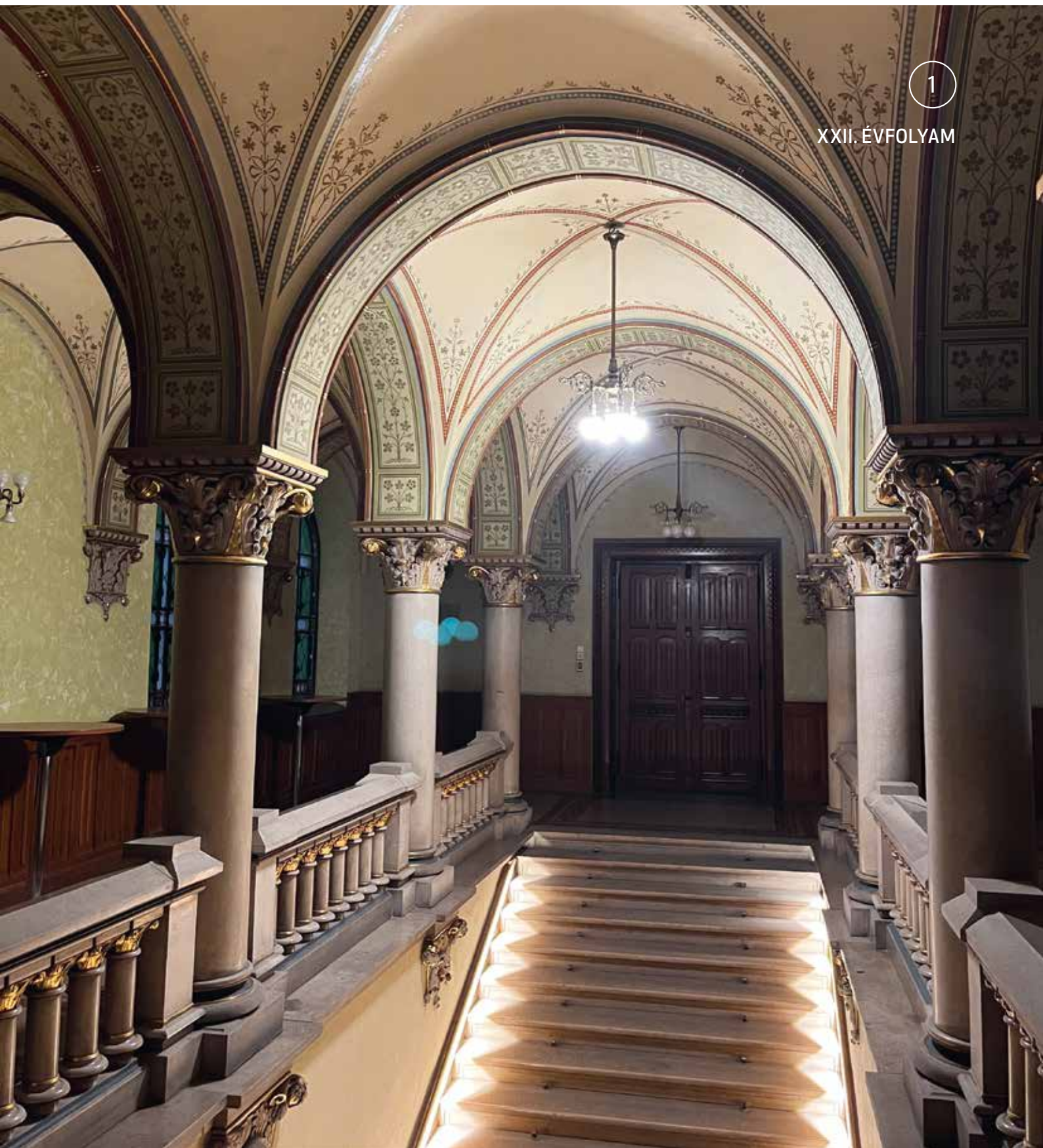

HÍRLEVÉL

AZ EGYHÁZI KÖNYVTÁRAK EGYESÜLÉSÉNEK NEGYEDÉVES HÍRLEVELE

1

XXII. ÉVFOLYAM

Az Egyházi Könyvtárak
Egyesülésének negyedéves
hírlevele

A kiadvány változatlan formában és tartalommal szabadon terjeszthető, felhasználható, nyomtatható, sokszorosítható és korlátozás nélkül közzétehető. Ez a Mű a Creative Commons Nevezd meg! 4.0 Nemzetközi Licenc feltételeinek megfelelően felhasználható.

Lezárva: 2025. április 25.

Felelős szerkesztő: Bálint Ágnes

Szerkesztő: Varga-Kohári Mária

A címlapon a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jogi Kara, belső épületfotó (fotó: Bálint Ágnes)

A hátapon az Egri Főegyházmegyei Könyvtár (fotó: Balogh Ferenc)

Fotók: Balogh Ferenc, Szappan-Koháry Csaba, MKE, szerzők

Tipográfia, tördelés: Mikáczó Kamilla

Az Egyesülés székhelye:
1092 Budapest, Ráday u. 28.

A szerkesztőség címe:
4026 Debrecen, Kálvin tér 16.
E-mail: balint.agnes@silver.drk.hu
Telefon: +36-30-797-2642

ISSN 2416-0229 (online kiadás)

Tartalomjegyzék

- 3 | BÁLINT ÁGNES: Beköszöntő
- 4 | MAKRA SZABOLCS: Régi könyvek a Pázmány BTK Könyvtárában
- 8 | KÁDÁRNÉ ZSOLDOS EDIT: Mi lesz veled, nyomtatott könyv?
- 10 | FÖLDI-KONDOR BOGLÁRKA: Szakmai konferencia Kőszegen
- 12 | BÁLINT ÁGNES: MKE 90
- 16 | DR. TAMÁSI BALÁZS: A magyar teológia nemzetközi láthatósága: az EKE által szervezett szakmai nap üzenete
- 21 | DR. KÉSZ BARNABÁS: „Debrecen, a magyar szabadság őrvárosa” – a Debreceni Református Kollégium Múzeumának új kiállítása
- 23 | DR. OLÁH RÓBERT: Könyvbemutató a Tiszántúli Református Egyházkerület Közgyűjteményeiben
- 25 | BAK ÁGNES: A nagyváradi Egyházi- és Iskolai Szemle (1921–1926) repertóriumának ismertetése
- 27 | SZALAI KATALIN: Laus Librorum. Az esztergomi Bibliothecába került a primási magánkönyvtár első egysége
- 29 | Ferenc pápa emlékére
- 30 | 100 éve született dr. Gerő Gyula könyvtáros
- 31 | Gerő Éva, Gerő Katalin, Gerő Gyula Alap. Beszámoló a 2024. évi pályázati évről
- 33 | Nyári konferencia Egerben

Az Egyházi Könyvtárak Egyesülése a magyarországi és határon túli magyar egyházi-felekezeti könyvtárak ökumenikus szellemiségű szakmai-érdekképviselői szervezete. 1994-ben alakult, 1995 őszén jegyezte be hivatalosan a Fővárosi Bíróság. Az Egyesülés legfőbb szerve a közgyűlés. Az ügyeket az elnök, titkár, kamarás, felügyelőbizottság és a tíztagú elnökség intézi. A közgyűlés évente ülésezik, a többnapos összejövetel programjában a közgyűlésen túl tudományos konferencia, szakmai délelőtt, valamint ökumenikus lelki program is szerepel. Az összejöveteleket minden évben más-más felekezet és könyvtár rendezi. Az Egyesülés tagjai az egyházi könyvtárak (intézmények). Az egyesületnek jelenleg 62 tagkönyvtára van, 30 könyvtár szerepel a nyilvános könyvtárak jegyzékén. Az egyesülethez a könyvtárak mellett pártoló tagként magánszemélyek is csatlakozhatnak. Tiszteletbeli tagjaik közé választják azokat a magánszemélyeket, akik az egyházi könyvtárak érdekében vagy tudományos munkásságukban kiemelkedő tevékenységet folytatnak. Az Egyesülés szakmai napokkal, továbbképzésekkel, kiadványokkal igyekszik előmozdítani az egyházi gyűjtemények szakmai munkáját. A külső és belső kommunikáció az évente négyszer megjelenő EKE Hírlevél, az EKE honlap, az EKE levelezőlista, illetve az EKE Facebook és az UNITAS (Egyházi Könyvtárak Közös Katalógusa és Információs Portálja) segítségével történik. Az Egyházi Könyvtárak Egyesülése 2002 óta tagja a BETH-nek (Bibliothèques Européennes de Théologie), az európai teológiai könyvtárak egyesületének.

Kedves Kollegák,

Az nem lehet, hogy a vargának ne legyen csizmája. Az első negyedév szakmai napján a magyar teológiai szakirodalom nemzetközi láthatóságának, disszeminációjának nehézségeit és lehetőségeit jártuk körül. Kiderült, hogy a külföldi szakirodalmi adatbázisokban való megjelenés, a folyóiratok indexelésének elérése a leggyorsabban a nyílt hozzáférésű (Open Access) publikálás által érhető el, mert ezen tudományos források tartalmát az adatbázisok aratni tudják. A szakmai napon – melyről dr. Tamási Balázs írt részletes beszámolót Hírlevelünk jelen számában – megismerkedtünk az egyik legelterjedtebb folyóirat-szerkesztő platformmal, az Open Journal Systemmel. Ez az a csizma, amelyet a varga megkívánt.

Köszönjük az egri Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Tittel Pál Könyvtárban dolgozó kollégáink közbenjárását, szerkesztői-szakértői munkáját abban, hogy az EKE Hírlevél helyet – tárhelyet, informatikai támogatást – kaphatott az egyetem tudományos folyóiratai között. A Hírlevél OJS verziójának hivatalos lanszálása a nyári konferencián fog sor kerülni, de addig is olvassuk, osszuk, és szoktassuk magunkat ahhoz a gondolathoz, hogy ez a tudományos közeg minket is kötelez.

Köszönjük kollégáinknak, hogy írásaikkal hozzájárultak a lapszámhoz. Könyvtár – Tudomány rovatunkban egy új kollega mutatkozik be. Talán nem túlzás azt állítani, hogy műfajt teremtet. Régi könyves témában írt tanulmánya több szakterületet érint, komplex munkafolyamatokat mutat be. Közvetlen hangneme saját személyes élményét is át tudja adni – nemcsak a tárgyilagosan eltávolított szakmai dilemmákat, döntéseket, az elődöktől átvett stafétát, a test fáradalmait, hanem szakmai beavatódását is elének tárja. Ilyen üdítően lelkes, elszánt könyvtárosokkal mindig építő találkozni.

Több, tagintézményen belül és kívül szervezett konferenciáról is kaptunk önkéntes beszámolót. A Magyar Könyvtárosok Egyesülete fennállásának 90. évfordulója alkalmából szervezett nemzetközi konferenciát csak azért emelem itt ki, mert felmérésünkéből kiderült, a tagintézményeinkben dolgozóknak mintegy negyede tagja e nagy múltú és kiterjedt tevékenységet folytató MKE-nek, sőt tisztségviselő is akad közöttük.

A konferencián többek között ezzel köszöntöttük partnerszervezetünket: „Még sok szép együtt töltött évet! Még több új tagot, hogy még erősebben és határozottabban tudja képviselni a könyvtáros társadalom érdekeit. Nemcsak a könyveknek, de az MKE-nek is megvolt-megvan, és legyen is meg a továbbiakban is a maga sorsa, amelyet irányít is!”

Ismét gazdagodott Könyvészet rovatunk, és több felekezet érdeklődésére is számot tarthatnak azok a kötetek, amelyek megjelenéséről szintén híradás érkezett. Osztálykirándulást szervezők figyelmébe ajánljuk, de családi nyaralás esetén is érdemes megtekinteni a Debreceni Református Kollégium Múzeumának több szezonra tervezett, új fókuszú időszaki kiállítását.

Örömmel tesszük közhírré Erdő Péter bíboros könyvadományát, amely különgyűjteményként gazdagítja az Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtárat, és egyben egy régi tradíció elevenségéről és példamutató erejéről is tanúskodik.

A reményről írt bátorító és vigasztaló szavait idézve veszünk búcsút Ferenc pápától. Halálával emlékezünk meg az alapítványt tevő Gerő Gyula születésének 100. évfordulójáról, illetve az alapítvány segítségével közel-múltban megvalósult könyvtári tevékenységekről.

Sok erőt, kreatív és másokat is alkotásra ösztönző ötletet kívánunk kollégáinknak – de ne feledkezzenek meg arról, hogy a megvalósított ötleteikről Hírlevelünkben is beszámoljanak. Emlékeztetőnek, vagy ahogy a színészek mondják, végsőszónak felsorolom azokat a rovatneveket, amelyeket Hírlevelünk eddigi huszonegy évfolyamában rendszeresen használtunk, megtöltöttünk, és amelyeket az OJS platformon a jövőben is használni szeretnénk. Ki-kivalasszon belőlük kedvére és a közösség épülésére:

Könyvtár – Tudomány / Konferencia / Szakmai nap / Kiállítások / Rendezvények / Szolgáltatás / Állományvédelem / Könyvészet / Hírek / Szakmai elismerés / Ki kicsoda? / In memoriam / Kitekintés / Továbbképzés / Öröközöld / Idézet / Ajánló / Pályázat (Gerő Alap) / Webográfia / Tervezett programok

BÁLINT ÁGNES

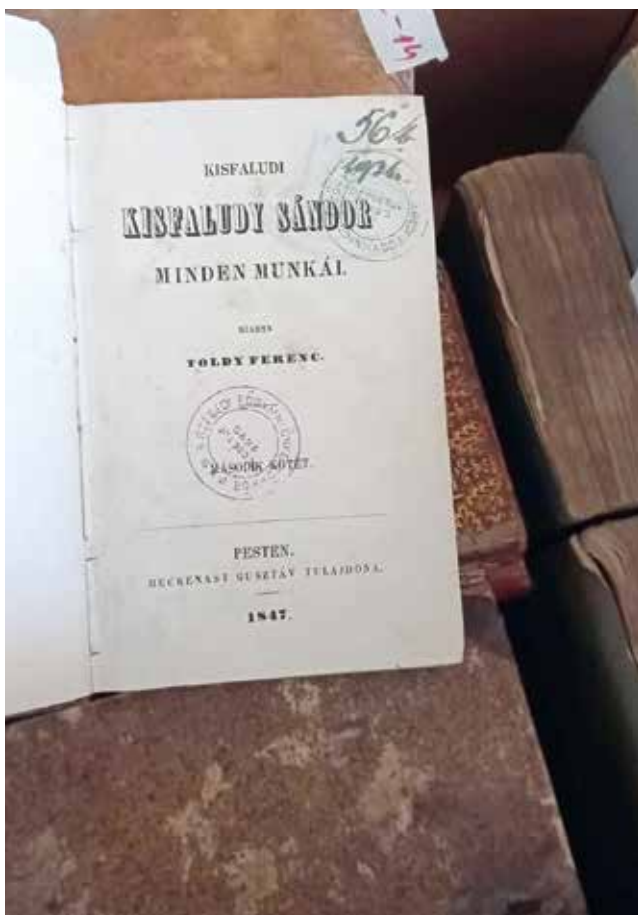
Tiszántúli Református Egyházkerület
Közgyűjteményei
EKE elnök

Régi könyvek a Pázmány BTK Könyvtárában

Hagyományos könyvtári funkciókról mint megőrzés, feldolgozás, szolgáltatás, könyv- és könyvtártörténeti ismeretekről, átgondolt projektmenedzsment keretében felépített munkafolyamatokról, a learning by doing módszertanáról mind-mind olvashatunk ebben az írásban, de mindenekfelett emberi helytállásról, a könyvtárosi szolgálat stafétájának átvételéről és az elődök megkezdett munkájának lelkiismeretes folytatásáról. Könyvtártudomány és humánium együtt.

2024-ben kerültem a Pázmányra, vagyis a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Kar Tudományszervezési Osztály Könyvtárába. Egyik feladatomban az esztergomi telephelyen (Iohanneum, 2500 Esztergom, Majer István út 1–3.) lévő régi könyvek számbavétele, rendezése lett. Annyit lehetett tudni erről a gyűjteményről, hogy 324 tétel van beírva az IKR-be, van sok-sok hagyományos katalóguscédula és összesen kb. 6000 könyv található itt.

A hagyományos katalóguscédulák kézzel írtak, másolt példányairól kellett bevennem az adatokat. A címeírásokat Komjáthy Miklósné Domonkos Katalin¹ (1925–2004) és Maczák Ibolya készítette 25–30 évvel ezelőtt.

Régikönyves könyvtári előéletem nem volt, bár éreztem egyfajta „hívást” a régi könyvek felől. Mindig is szerettem lapozgatni, szagolgatni, nézegetni a régi-nek gondolt könyveket.

Az OKGyK² segítségével 2024 júniusában elvégeztem egy 30 órás továbbképzést a Könyvtári Intézet szervezésében.³ Ettől persze nem lettem régikönyves szakember, de biztos alapképzést szereztem.

Muzeális könyvek a Pázmány BTK Könyvtárába 1995-től kezdtek érkezni. Erről Dudás Anikó, egykori könyvtárvezető szóbeli és írásbeli adataiból tudtam meg részleteket, egyúttal köszönetemet is szeretném kifejezni a segítségéért.

A különgyűjtemények kutatása a Covid-járvány zárlatos időszakától kezdve, majd a piliscsabai campusról való költözés következtében nem volt lehetséges.

A gyűjteményekről ismertető volt olvashatók a könyvtár honlapján, ezeket az összefoglalókat jelenleg az Internet Archive mentett weblapjai őrzik. A mentett ismertető között található a következő részlet a Régi könyvek szakaszcím alatt:

¹ Maczák Ibolya (2005): [Perszonália.] Dr. Komjáthy Miklósné dr. Domonkos Katalin (1925–2004). – *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros* 14(1): 56–57. (Megtekintés 2025.02.05)

² Országos Katolikus Gyűjteményi Központ. (URL: <https://okgyk.katolikus.hu/>)

³ Muzeális könyvtári dokumentumok: megőrzés, nyilvántartás, szolgáltatás. 2024. június 13–14., 20–21.

„Könyvtárunk főként ajándékok révén jutott hozzá régi, 1800 előtti kiadványokhoz, ez az állományrész mintegy 6000 kötet. Jelentősebb mennyiségű kötetet vettünk át az Országos Széchényi Könyvtár Fölőspéldány Központjának állományából. Az átvétel történeti eredője az elkobzott szerzetesi könyvtárak hányattatott sorsára utal. A Karunkhoz került válogatás az 1950-ben feloszlott szerzetesi könyvtárak állami könyvtáraknak még szét nem osztott anyagából származik. 1995-től ugyanis az egykori tulajdonosok visszakaphatták az elkobzott példányokat, néhány szerzetesrend viszont karunk javára lemondott régi könyveiről. A sok példányban visszamaradt régi teológiai témájú könyvekből is válogathattunk.

16. századi kiadvány mindössze néhány került ide, 1711 előtti magyarországi nyomtatványból pedig egy-két tucat van, közte Telegdi Miklós prédikációi, Pázmány Péter Kalauzának mindhárom korai kiadása, prédikációinak kiadásai, Káldi György Biblia-fordításának és prédikációinak első kiadása, Landovics István, Illyés András és István, Szentiványi Márton művei. A 18. századi nyomtatványok közül sok a prédikációs-kötet, a tankönyv és a teológiai tárgyú mű.

Be tudjuk mutatni a különféle kötéseket, van láncos könyvünk, fatáblás, díszes bőrkötésű fólió-méretű kiadványok, és vannak töredékes, ívekben maradt nyomtatványok is.

A könyvek jelentős része a Magyar Irodalomtudományi Intézetben került polcokra. [...] Néhány száz kötet leírása kereshető az online katalógusból, mintegy 1500 kötetről kézzel írt cédulakatalógus áll rendelkezésre a Magyar Irodalomtudományi Intézetben.”⁴

A BTK Könyvtár éves beszámolóiból, a régi könyves gyűjteményre vonatkozóan néhány érdekes adatot kímásoltam:

Beszámoló 1996: „OSZK Fölőspld. Rendi Könyvtár hagyaték kb. 800 kötet”.

Beszámoló 1997: „Az OSZK-ból kapott rendi könyvtárak anyagának leltározása, címléírása naprakész állapotban van (1960 db Komjáthy Mné). Itt problémát okoz a katalógus készítés. Ez az anyag egyelőre nem kerül adatbázisba. Külön katalógust szeretnénk szerkeszteni ebből, de nincs, aki ezt legépelve”.

Beszámoló 1998: „Elkészült az államosított egyházi könyvtárak anyagából 226 régi könyv címléírása (Komjáthy M.) napra készen van a régi könyvek betűrendes katalógusa (Komjáthy M.). A régi könyvek teljes állománya 948 db átkerült az irodalomtudományi intézetbe, a fénymásolt katalógussal együtt”.

„1999 áprilisáig beérkezett és teljes feldolgozást nyert 1120 kötet.”⁵

Beszámoló 2000: „Feldolgozásra került 126 kötet régi könyv, a Mályusz anyagból is 440 db régi könyv, így a feldolgozott régi könyvek száma összesen 566 db”.

Beszámoló 2001: „Megérkezett a szintén az OSZK-ból kapott, az államosított egyházi könyvtárak anyagából származó 1771 kötet régi könyv. Ezzel most már 4000 kötet körül jár a Könyvtár régi könyveinek gyűjteménye.”

Beszámoló 2002: „Megindult a 2001-ben az OSZK törökbalinti tároló könyvtárából leválogatott könyvek szállítása is, további köteteket kaptunk az OSZK régi könyvgyűjteményéből (1790 db).”

2008-ban „... a régi könyvek feldolgozása újra megindult: további 170 tétel feldolgozása megtörtént és elkezdődött a korábbi címléírások elektronizálása”.

A BTK régi könyves állománya három részből áll: (1.) egy RA, RB, RC, RD, RE jelzetű, méret szerint elkülönített (példaként itt egy jelzet: RA 930.125), (2.) egy „hatszámjegyző”, a korai időkből maradt gyűjtemény (példaként itt egy jelzet: 239.465) és (3.) egy jelzet és leírás nélküli harmadik részből. Ez utóbbi a legnagyobb darabszámú.

Harmadmagammal kéthetente ellátogattunk a könyvtárunk esztergomi gyűjteményébe, ahol először átmozgattunk 30-40 ezer könyvet – tulajdonképpen helyet csináltunk a régi könyveknek –, majd az ötödik emeleten, savmentes papírdobozokban tárolt régi könyvek közül az R-es jelzettel ellátott könyveket kerestük elő és válogattuk ki. Ehhez nagy segítséget adtak a korábbi könyvtárosok táblázatos formában nyilvántartott dokumentumai, majd a földszintre leszállítottuk a köteteket, amelyeket ott egy külön, zárható helyiségben elkezdtem jelzet szerint sorba rendezni. Így leírva ez csak egy hosszú, összetett mondat, valójában mindez több hónapig tartott.

⁴ Internet Archive – Wayback Machine 2017. nov. 27. mentés, <https://web.archive.org/web/20171127214959/https://btk.ppke.hu/konyvtar/a-konyvtarrol/gyujtemenyek> (megtekintés 2025.02.28). Az eredeti hivatkozásban nem szerepeltek a könyvek könyvtári linkjei, azokat én adtam hozzá. (M.Sz.)

⁵ Komjáthy Miklósné (2003): Régi könyvek. – In: A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karának évkönyve I. (1992–2000). Piliscsaba, PPKE BTK, p. 271.

Ezek a leltározott könyvek, még korábban, a piliscsai könyvtárban kaptak új leltári számot, az addig hat-számjegyűként nyilvántartottak helyett. Sajnos idő- és emberhiány miatt a könyvtári elődeim nem tudták befejezni ezt az újraeltározást.

Így tehát tudtuk, hogy létezik méret szerint kiadott, ötféle különböző jelzet: RA 0–17 cm, RB 18–21 cm, RC 22–25 cm, RD 26–35 cm, RE 36–[végtelen] cm. A kis-méretűekből van a legtöbb, a nagyobb méretűekből kevesebb. Mindezek leírása a Mikszáth Kálmán téri könyvtári irodában található leltárkönyvekből visszakereshető, ellenőrizhető.

RA jelzetű régi könyv 523 darab, RB jelzetű 645 darab, RC jelzetű 119 darab, RD jelzetű 44 darab, RE jelzetű 14 darab van. Ez összesen 1345 darab, a duplumok nélkül számolva. Ezeken kívül vannak még a hatszámjegyes régi könyvek, amelyek pontos darabszámáról nem sokat tudtunk és vannak még leltári szám nélküli régi könyvek is, amelyekről még ennyit sem. A polcokra helyezés előtt mindegyik könyvet leporszívóztuk Hepa szűrős porszívóval.

A lohanneumban rendelkezésünkre állt egy hagyományos könyvtári cédulakatalógus-szekrény is, amelyben egyrészt az R-esek (duplán) és a hatszámjegyesek is sorszámban voltak tárolva. A belső postával, fiókonként bekértem a cédulakatalógusokat és egyenként beírtam – ellenőrzés, behasonlítás után – minden katalóguscédulát az IKR-be.

2024. március elején kezdtem a beírást. Mivel gyakorlatom nem nagyon volt ilyen munkában, ezért a kezdeti „betanulós” időszak után, már az 510-es mezőbe is beírtam az RMK és RMNy hivatkozásokat (és mást is, ha fel volt tüntetve) és a 856-os mezőbe átemeltem az online is elérhető példányok linkjeit. Ezek az online elérések – nekem óriási meglepetésként – nagyrészt külföldi digitalizálások eredményeiből származnak. Ízelítőként itt van néhány statisztikai adat a 856-os mezőbe beírt online elérhető példányok linkjei alapján, a teljesség igénye nélkül:

- Magyar: MaNDA 17 db, MEK 3 db, REAL-R 6 db, HUNGARICANA 44 db, OSZKDK 7 db.
- Külföldi: e-rara6 2 db (svájci), SNK7 10 db (szlovák), HathiTrust 20 db (amerikai), Google 258 db, ÖNB8 294 db (osztrák), MDZ9 351 db (német).

Biztos vagyok benne, hogy egy újraellenőrzés és új-rakeresés után ezek a számok változni fognak. Ezt az ellenőrző munkafolyamatot is tervezzük.

2025. január 8-án fejeztem be a hatodik (Sz–Z), utolsó katalógusfiók céduláinak beírását, így 2222 tétel (nem példány!) régi könyv lett beírva, amiből 1044 tétel elektronikusan is elérhető. Példányadatok szintjén 2742 darab régi könyv szerepel az IKR-ben.

A 2025-ös év elején dr. Hargittay Emil, a Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetből hozott még 3-400 darab katalóguscédulát, amit behasonlítottam az IKR-ben lévő adatokkal. Sok közülük már megtalálható volt, néhány nem, viszont soknak a hat számjegyes leltári szám helyett már R-es szám szerepelt. Ezeket a leltárkönyben is ellenőriztem. Érdekességként még annyit: észrevettem, hogy ezek a katalóguscédulák nem az általam ismert leírások másolatai, hanem újra-feldolgozások.

A munka folytatódik

Az esztergomi lohanneumban jelenleg (2025. február 3.) az R-es jelzetű és a „maradék” hat számjegyes régi könyvek sorba rakva várják a kutatókat, érdeklődőket. A régi könyves anyag nem kölcsönözhető, helyben használható, előzetes egyeztetés után.

A következő munkafázis Esztergomban, az ötödik emeleten még dobozokban fent maradt több ezer régi könyv rendezése, letisztítása, előkészítése a lecipelésre (nincs lift!), lent megjelenési év és méret szerinti sorba rendezése. És amikor úgy gondoljuk, hogy elvégeztük a feladatunkat, akkor indulhat az újradobozolás az új Campusba költözés miatt...

De ez már egy másik történet.

MAKRA SZABOLCS
PPKE BTK Könyvtár

⁶ <https://www.e-rara.ch>

⁷ Slovenská národná knižnica

⁸ Österreichische Nationalbibliothek

⁹ Munich Digitization Center

Mi lesz veled, nyomtatott könyv?

2025. január 22-én a Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézete és az MTA Könyvtár és Információs Központ a Pesti Vigadóban műhelykonferenciát szervezett.

A konferencia során, melynek háziasszonya **Szepesi Judit** hódmezővásárhelyi könyvtáros kolléganő volt, szakmai tapasztalatcserére került sor. A szakmai napon magas színvonalon, de közérthető módon jártuk körbe a kortárs magyar olvasói szokásokat, bemutattva, hogyan változnak az igények, és milyen jövőbeli lehetőségek rejlenek a könyvpiacra, a digitális világban a mesterséges intelligencia térhódítása mellett. A konferencia során szakmai tapasztalatcserére került sor a közgyűjteményi, kiadói és humántudományi szakterületeken dolgozó szakemberek között, melyhez a kerekasztal-beszélgetés keretei között a hallgatóság is csatlakozhatott. Az alapvető gondolat a generációs különbségeket is szem előtt tartva a „born digital” kontra mesterséges intelligencia aspektusából igyekezett vizsgálni a nyomtatott könyv létjogosultságát. A nap mottója Marshall McLuhan 1962-es „Vége a Gutenberg-galaxisnak!” aforizmája volt, amelyet örömmünkre újra és újra megcáfoltak a szakmát képviselő előadók.

Az első szekció **Szentmártoni János** optimista szemléletével volt átitatva, aki hangot adott aggodalmának, mégis derűlátóan tekintett a jövőbe. Ennek egyik legfőbb okaként megfogalmazta, hogy az online kommunikáció ugyan veszélyezteti a nyomtatott adathordozókat, de a gyors és nem kézzelfogható információk nem maradandóak, a jelenben zajló információtömegnek nincs kézzelfogható lenyomata, míg a nyomtatott könyv a tudás lenyomatát adja örökül.

Ahogy ezt a pár gondolatot írom, épp ez a nap Johannes Gutenberg halálának 557. évfordulója. Alkotása alapjaiban változtatta meg az információ áramlásának mibenlétét, a tanulás és tudás átadásának módját. A könyv már bizonyított az elmúlt évszázadokban, az MI egyelőre csak a tudásunkra támaszkodva igyekszik teret hódítani.

Gyenes Ádám, a L'Harmattan Kiadó igazgatója *Az e-book mint az olvasás forradalma?* témájában járta körbe az információszerzési szokásokat. Velünk megosztott tapasztalatai alapján arra a megnyugtató következtetésre jutottunk, hogy az e-book nem fogja soha felváltani a nyomtatott könyvet, viszont az is tény, hogy a digitális tér által nyújtott lehetőségek bővülése párhuzamosan az olvasásra fordított idő csökkenésével jár. A covid időszakában volt egy nagyobb lendülete az e-bookoknak, de ez alábbhagyott a normális élet visszatérével. Napjainkban az eladott könyvek elhanyagolható 1-2%-a elektronikus. A hangskönyvek nagyobb szerepet kapnak, amire talán az lehet a magyarázat, hogy könnyebben beiktatható a napirendbe, így autóvezetés vagy főzés közben is lehet „olvasni”, a telefonon észrevétlenül velünk lehet az aktuális olvasmányunk. Egész más így az olvasási élmény, hiszen az olvasás „rituáléja” teljesen kimarad, elhagyjuk az olvasás meditatív állapotát, de mégis információhoz jutunk, élményt szerzünk, miközben mást is csinálunk.

A második szekció épp ebből a gondolatmenetből merítve az olvasási szokások és igények változásait vizsgálta **Kamarás István**nal, az MTA doktorával, aki olvasástörténeti szemszögből közelített a témához. Meglátása szerint nem is annyira az olvasás mibenléte változott, mint inkább az olvasók köre, módja és lehetősége az ember életében. **Péterfi Rita** olvasásszociológus is hasonló gondolatok mentén haladt. Az elmúlt bő fél évszázad alatt olyan gyors ütemben alakultak át szokásaink, hogy a generációk közötti különbségek napjainkban jelentősen elhatárolhatók.

Gombos Péter olvasáskutató is ezt támasztotta alá, előadásának címe: *Új középkor jön? Mi az olvasási igény az online térben?* Az elmúlt 10 évben Magyarországon végzett reprezentatív olvasásfelmérés adatait felhasználva következtetett a digitális bennszülöttek olvasási szokásaira, amelyből az is látszott, ahogy a korábbi előadásokból is levontuk a konzekvenciát, hogy mást és másként olvasnak. A generációs origó mindannyiunk számára fix pont, s a kor, amelyben tanulunk, meghatározza, hogy mihez kell alkalmazkodnunk. A kutatás egyértelműen megmutatta, hogy a digitális kultúra erős hatással van az olvasók körére, de az olvasási motiváltságra is. Nem jutott nyugvópontra

a gondolat, hogy merre tartunk, a szekció kerekasztal-beszélgetése hosszúra nyúlt, tartalmas gondolatokat indított el.

A harmadik szekcióban a „born digital” és az MI témájában hallhattunk előadásokat a közgyűjtemények nézőpontjából.

Kalcsó Gyula, az OSZK webarchiválási osztályának csoportvezetője nagyon szemléletes példákkal szolgált arra nézve, hogy a „digital dark age” tényét is tudatosítanunk kell magunkban. Milyen következményekkel jár a digitálisan született dokumentumok tömegének keletkezése, milyen nehézségekkel jár egy csak fájlokban létező hagyaték feldolgozása és utógondozása? Az alfa-generáció életútja jelentős részben csak a digitális térben létezik, hasonlóan a z-generációhoz, de már az x-generációnak is élettere a digitális világ, hiszen akarva-akaratlanul e-állampolgárokká válunk, szükséges az ügyintézéshez, a munkához, a kapcsolattartáshoz stb.

Készman József gondolatai is ezt a folyamatot erősítették tovább, jó példákat hozott arra, hogy mit lehet kezdeni egy lézergravírozott, illetve egy csak digitálisan létező hagyaték kapcsán, s hogy milyen új kihívások elé állítja a gyűjteményeket. A kortárs alkotók levelezése csak elektronikusan létezik, vajon tudjuk-e majd kutatni 30 év múlva, ha egy alkotás kapcsán érdekes lenne az életút valamely szegmense? Találó címet adott előadásának: *Utazás Analógiából Digitáliába*, ezen az úton járunk mind, akik a könyvekkel, kultúrával vagy irodalommal foglalkozunk.

Holl András, az MTA KIK informatikai főigazgató-helyettese pozitívan éli meg a mesterséges intelligencia lehetőségeit. Nagy segítség az információk végtelenjének rendezésében, hiszen amire az emberi elmének sokkal több időt és energiát kellene fordítania, az az MI-nak alapkészség.

Élmény volt a magyar kultúra napján a Pesti Vigadóban a kultúra múltjáról, jelenéről, jövőjéről és az útvjáról beszélgetni és előadásokat hallgatni. A generációs origó lehet bárhol, de a jelenben kijelenthetjük, hogy a kultúra biztos pontja a nyomtatott könyv, a tudás átörökítésének, felhalmozásának eszköze még most is a papír.

KÁDÁRNÉ ZSOLDOS EDIT

Bethlen Gábor Református Gimnázium
és Szathmáry Kollégium

Szakmai konferencia Kőszegen

Első alkalommal rendezték meg az evangélikus gyűjtemények szakmai konferenciáját Kőszegen február 16-18-án. Az eseményre az ország minden pontjáról érkeztek kollegák, zömében könyvtárosok, levéltárosok, muzeológusok és múzeumpedagógusok.

Barangolás a soproni műemlékkönyvtárban (Fotó: Szappan-Koháry Csaba)

Február 16-a késő délutánra megtelt a résztvevőket vendégül látó Harangtorony Szálló, amely az evangélikus templommal, a gyülekezeti teremmel, valamint az evangélikus iskolával együtt képez szigetet, csupán néhány percre a város egyik központi nevezetességétől, a Jurisics Vártól. A **dr. Lackner Pál** püspök, az Evangélikus Országos Gyűjtemény igazgatója által tartott áhítat után **Liska András**, egyházkerületi felügyelő mondott köszöntőt. A szakmai közönség ezt követően két előadást is hallhatott a tudományos ismeretterjesztésben, illetve az adattárolásban is igen fontos szerepet játszó digitalizáció szerepéről. Monok István a gyűjteményeink jövőjét érintő digitalizáció előnyeiről és hátrányairól osztotta meg gondolatait, majd **Odler Zsolt**, a Néprajzi Múzeum munkatársa egy igen részletes prezentációban mutatta be a múzeumi műtárgy-digitalizáció módjait a háromdimenziós műtárgymodellek példáin keresztül.

A programsorozat második napja szintén Kőszegen folytatódott. A délelőtti első előadójaként **dr. Keveházi Katalin** könyvtáros mutatta be a kőszegi evangélikus gyülekezeti könyvtárat és az ott zajló munkát. Ezt követően *Az evangélikus gyűjtemények a közgyűjtemények szemszögéből* című szekció keretén belül **Sáfár Gyula** (igazgató, MNL Békés Vármegyei Levéltára), **dr. Szalipszki Péter** (történész-muzeológus) és **dr. Varga Bernadett** (az OSZK Régi Nyomtatványok Tárának vezetője) tartottak egy-egy prezentációt.

A pár percnyi kávészünet lehetőséget adott a gyors információcserére, majd a program folytatódott **Földi-Kondor Boglárka** (múzeumpedagógus, EOM) és **Tenczer Boróka** (könyvtáros, EOK) előadásával, akik a 2024-es Szélrózsa Evangélikus Ifjúsági Találkozón szerzett tapasztalataik alapján beszéltek arról, hogyan

válhat korszerűbbé az Evangélikus Országos Gyűjtemény megjelenése, amikor kitelepül egy hasonló, fiataloknak szóló fesztivál helyszínére. A hétfő délelőtti program zárásaként **Gy. Molnár Kerstin** (ArchivArt Kft.) beszélt a gyűjteményi állományvédelemről.

Pillanatkép a konferenciáról (Fotó: Szappan-Koháry Csaba)

A kollégák még aznap délután városnéző történelmi sétán vehettek részt és ismerhették meg a legnevezetesebb helyi műemlékeket. A fagyos időjárás ellenére a program sok érdeklődőt vonzott. Másnap a népes csapat búcsút vett Kőszegtől, a konferencia ugyanis Sopronban zárult, ahol az érkezőket **dr. Krisch András** várta. Az ő vezetésével tekinthették meg a kollégák a Soproni Evangélikus Gyűjteményeket. A Berzsenyi Líceum Műemlékkönyvtárában **Alpárné dr. Szála Erzsébet** kalauzolta a csoportot. A programokban igen gazdag, érdekes és szakmailag mindenképpen előremutató három nap után a konferencia a további, intézmények közti együttműködések reményében zárult.

MKE 90

2025. március 5-én nemzetközi konferenciával ünnepelte 90. születésnapját a Magyar Könyvtárosok Egyesülete az MNMKK Országos Széchényi Könyvtár Könyvtári Intézetében.

Gerencsér Judit, a MKE elnöke megnyitójában hangsúlyozta, hogy 90 évnyi szakmai munkát és közösségi összefogást ünnepelünk – kilenc évtizednyi elköteleződést az új kihívásokhoz, technológiákhoz és elvárásokhoz. A konferencia nemzetközi volta felhívja a figyelmet arra, hogy közös felelőssége a könyvtáraknak világszerte saját hitelességük, fenntarthatóságuk, innovatív jelenlétük és szolgáltatáscentrikus működésük megőrzése. Ez az ünnepi alkalom ugyanakkor nemcsak a visszatekintés, hanem az előretekintés

lehetősége is, mert minden előadó arra a kérdésre is választ keres, hogy hogyan alakíthatjuk úgy a jövőnket, hogy a könyvtárak és könyvtárosok továbbra is meghatározó szerepet játszanak az állampolgárok életminőségének fejlesztésében a szakmai közösségek támogatása és megújulása által. Gerencsér Judit köszönetet mondott az elődök munkájáért, hogy közösen dolgozhatunk a célért, azaz az alkotó szakmai közösség létrehozásáért, amelyhez jó tartozni, amely olyan, mint egy család:

„Mindannyian tudjuk, hogy az otthon nemcsak a négy falat, tárgyakat jelent, az otthon menedék. Az az ember, akinek van hová – és van kihez – hazamenni, mindenkor könnyebben viseli az élet konfliktusait, csapásait. Az otthon számomra azt is jelenti, hogy valaki meghallgat, megvigasztal.” Szabó Magda szavai a Magyar Könyvtárosok Egyesülete légkörét is kifejezik.

Vincze Máté, a KIM közgyűjteményekért és kulturális fejlesztésekért felelős helyettes államtitkára a könyvtárak statisztikailag alátámasztott növekvő szerepét hangsúlyozta az „olvasó nemzet” létrehozásában, amelyet a Könyvtári Kihívás pályázat meghirdetése (is) megcéloz. A könyvtár szerint az analóg csend, az analóg tér, az analóg énidő megélésének a lehetőségét jelenti, amelyet a kormány az értékes gyűjteményezéssel is támogatni kíván, azaz a magyarországi kiadványok határon túlra juttatásával és a határon túli irodalom hazai elérhetőségének előmozdításával. A Magyar Könyvtárosok Egyesületének gondolata a Jókai centenárium szervezésén ötlött fel, és idén immár a Jókai Bicentenárium eseményei, felhívásai, könyvtári megvalósításai (vö. például <https://kultura.hu/jokai>) mind azt szolgálják, hogy a „jó történetek” minden állampolgár kreativitását, személyiségét fejlesszék, azaz boldogabb nemzet legyünk.

Rózsa Dávid, az MNMKGK OSZK főigazgatója köszöntőjében hangsúlyozta, hogy az MKE története mindig összefonódott a nemzeti könyvtár történetével, és ezt a támogatást a jövőben is élvezheti az egyesület, amelyben mindig fontos előremutató konferenciák kerülnek megvitatásra, és amelynek közösségében mindenki többet tud adni magából, mintha elszigetelten kellene dolgoznia.

A konferencia délelőtti szekciójában három külföldi és egy hazai előadó nemzetközi szervezetek képviseletében adott elő a könyvtárak jövőképe és stratégiai témában. Elsőként az IFLA (<https://www.ifla.org/>) főtítkárá **Sharon Memis** beszélt arról, hogy hogyan lehet a jövőt (be)biztosítani a könyvtárak számára globális viszonylatban. Az MKE három évvel megalakulása után már az IFLA tagja lett, és a történeti visszapillantásban érdekes momentumokat és dokumentumokat idézett fel az előadó, például 1956-ból a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának táviratát, amelyben az orosz csapatok „brutális közbeavatkozása” ellen tiltakoznak, és erkölcsi támogatást kérnek a vörös hadsereg azonnali kivonásának elérésében. Bemutatta az IFLA tagok nagyvonalú segítségét nyújtó válaszleveleit 1957-ből, majd az 1972-es Budapesten tartott IFLA tanácskozás fényképeit. Külföldön is evidenciát nyert, hogy a magyar szervezet és könyvtárosainak rezilien-

ciája minden nehézségben megmutatkozott és megmaradt, sőt optimizmussal tudtak a jövőbe tekinteni.

Future-proofing – mit is jelent? A várható jövőre való felkészülés stratégiai megközelítése, hogy a veszélyeket kivédjük, a veszteségeket minimalizáljuk. Könyvtári környezetben azonban ennél pozitívabb értelemben magában foglalja a kíváncsiságot, az optimizmust, a jövő lehetőségeit. A könyvtárosok ugyanis a veszélyből lehetőséget kovácsolnak, kreatívan állnak a nehézségekhez. A bizonytalanság nem újdonság az ipari forradalom óta. Az IFLA-nak az az értéke, hogy a könyvtárosokat nem tekinti felelősnek abban, hogy kormányaik hogyan döntenek, milyen irányba vezetik közösségeiket, hanem felülemelkedik a politikan, és mindenféle társadalmi környezetben dolgozó könyvtárost saját családtagként fogad, és együttműködik vele.

Mivel tud az IFLA segíteni tagjainak? A kommunikációs csatornákat nyitva tartja, hogy minden helyzetben tudjon eljutni a világ minden sarkára. Új stratégiát dolgozott ki tavaly a „fenntartható jövő tudás és információ által” jegyében. Hosszú távon gondolkodnak, hosszú távú célok határozzák meg a mai nap feladatait. Emellett az IFLA találkozási pont, inkubátor, amely felerősíti a jó ötleteket, a szolidaritás csatornája, már nem csak nemzetközi, hanem globális hangja lett a könyvtáros szakmának (150 országból vannak tagjai).

Az IFLA Trend Report (<https://www.ifla.org/wp-content/uploads/ifla-trend-report-2024.pdf>) – eszközöket nyújt ahhoz, hogy magabiztosan és optimizmussal tudjunk tekinteni a jövőbe. A jelentés beszélgetést kezdeményez, nem előrejelez, hanem segít előre gondolkodni a saját helyzetünkből. A trendek nemcsak a könyvtári világból valók, hanem a teljes társadalmi, gazdasági valóságunkból, arra készít fel, hogy ezek hogyan fognak megjelenni a könyvtári világban, hogyan lehet ezeket javunkra fordítani, milyen készségekre lesz szükségünk ezen az úton. Ilyen például a fals információk veszélye, az MI mint lehetőség, a bizalomvesztés (kormányok, a média iránt) kérdése, a digitális technológia elérhetőségének óriási különbségei, vagy hogy az információs rendszerek egyre több energiát használnak fel, ami hosszú távon nem fenntartható, stb. A jövővel kapcsolatban a saját hatóerőnk megtagasztalása fontos, hogy alakíthatjuk is, nemcsak elviselhetjük a jövő hozadékát.

Sharon Memis és az IFLA szerint a bizonyosság helyett a fenntarthatóság lehet a jövőre vonatkozó gondolkodásunk középpontjában – mai szükségleteink ne tegyék lehetetlenné a jövőt, legyen ugyanolyan fontos, hogy mit hagyunk magunk mögött a következő

nemzedékeknek. Ezt partnereinken keresztül érzük el, nem egyedül, sőt igazából az egész szakma jövője abban rejlik, hogy saját körein túllépjen, saját világát meghaladja, proaktív módon legyen jelen a társadalomban. A partnerkapcsolatok építése stratégiaiilag fontos: előre kell megtervezni kölcsönösen előnyös projekteket, szolgáltatásokat, stb.

A konferencia második előadója, a brit könyvtáros-szövetség, a CILIP (<https://www.cilip.org.uk/>) alelnöke, **Carryl Allardice OBE** arról beszélt, hogyan segít az egyesület a tagjainak lépést tartani a változásokkal. A CILIP tagsága lefedi az információszolgáltatási szektor sok szereplőjét, mindenféle könyvtárat és könyvtárost is tagjai között számlál, de információ- és tudásmenedzsereket, adattudománnyal foglalkozó munkatársakat, intézményeket is. Tevékenysége is sokrétű: a hivatás szakmai tartalmát, sztemderdjait, munkaerőképzést és -továbbképzést, akkreditálást végeznek. A képviselői munkájuk egyre fontosabb, mióta a nyilvános könyvtárak támogatása csökken az Egyesült Királyságban – nyilvános kampányok, politikai döntéshozók megszólítása, stb. által. Programjaik fontos társadalmi, sőt globális témákban és kérdésekben segítenek eligazodni, ezen felül sok helyi és szakmai kisközösséget fogadnak tagjaik közé, hogy szakmai munkájukat támogassák, sőt ez a nyitottság más országokban működő csoportokra is kiterjed. Partnereik számára is kínálnak szolgáltatásokat, rendezvényeket szerveznek, és kiadót működtetnek (Facet Publishing). A CILIP nyitott magyar személyi és intézményi tagok fogadására, az együttműködésre.

Az EBLIDA (<https://eblida.org/>) képviselőjében **Zélia Parreira** vett részt a konferencián, a szervezet alelnöke. Szintén stratégiai összefüggésekben beszélt a könyvtárak jövőjéről – de mindenekelőtt meghatározó módon utalt saját személyes történetére a könyvtárak erejéről, hiszen csak alapképzésben részesült szülők gyermekeként jutott el a könyvtáraknak köszönhetően oda, hogy ma az EBLIDA képviselőjében külföldön előadást tarthasson. Nagy lépésekkel foglalta össze az elmúlt 100 év könyvtártörténeti trendjeit Európában: mint például a nyilvános könyvtári hálózatok létrehozása, a területi különbségek kiegyenlítése a hozzáférés által, a bizalom felépítése a könyvtárak iránt, a szolgáltatási minimumok elérése mindenhol, a nyelv és identitás tekintetében egységesítő szerepe a könyvtáraknak, illetve az oktatás és az élethosszig tartó tanulás támogatása. Majd két UNESCO közkönyvtári kiáltványt is fordulatként említett (1949, 1972). A nemzetközi együttműködés, a béke előmozdítása is fókuszba került, megjelent a közvetlen információáramlás támogatása, az alulról építkező szolgáltatáscentrikus működés, a kisebbségek jo-

gainak és szükségleteinek elismerése és szolgálata, az önképzés és a kritikai gondolkodás támogatása, stb. 1990-től új korszakként tekint a szabad és újra egyesülő Európában működő könyvtárakra, amelyek a keleti és a nyugati tömb legjobb eredményeit is ötvözik, mégis még mindig vannak egyenlenségek különböző régiók között a fejlődésben. A gépesítés, az új, dedikált épületek létesítése, a digitálisan születt művekkel kapcsolatos tennivalók mellett a kollaboráció és az új törvényi keretek kidolgozása nyert nagyobb hangsúlyt. A jelent a központi iránymutatás egyeduralmának vége, a decentralizáció, a digitális átalakulás, illetve a könyvtárak mint tartalomelőállítók megjelenése jellemzi.

A mai trendekkel kapcsolatban a demokrácia és a békés életkörülmények újbóli veszélyeztetettségéről szólt, a világméretű és helyi katasztrófákról, a mesterséges intelligencia térhódításáról. Ilyen körülmények között kell a könyvtáraknak a demokrácia helyszíneinek lenniük, a fenntartható fejlődési célokat, az álhírek elleni küzdelmet támogatni, gyorsan reagálni a válsághelyzetekre, hogy a könyvtárak biztonságos és megbízható, hiteles helyek maradjanak, amelyek nemcsak saját fizikai terükben, hanem azon kívül is elérhetőek az állampolgárok számára, ott, ahol ők vannak.

Az EBLIDA új ajánlásokat dolgozott ki a terület törvényi szabályozására, amelyet az Európai Tanács elfogadott 2023-ban, a fenntartható fejlődési célok területén két jelentést is kidolgoztak, illetve az e-kölcsönzés gyakorlatáról írtak összehasonlító elemzést. Az E-Panema platformot (<https://eblida.org/e-panema>) azért hozták létre, hogy az európai könyvtárak együttműködését támogassák a fenntartható fejlődési célok mentén, ide magyar könyvtárak is feltölthetik projektjeiket, illetve csatlakozhatnak más országok projektjeihez. Az ELAN (<https://eblida.org/elan/>) EU-s pályázati forrást használ arra, hogy egy 4 éves projekt alatt az európai könyvtáros- és más kulturális és kreatív szervezetek működését segítse különböző témákban meghatározott módszertan alapján, amelyben konferenciák, webinárok, coaching, érdekképviselői munka és egyebek is vannak, és amelyekbe szintén várnak magyar szakértőket is.

Az EBLIDA következő hároméves stratégiai terve (2025-2028) éppen elfogadás előtt áll, és a következő csomópontok mentén került kidolgozásra: érdekképviselő és hatásgyakorlás a szakmapolitikára, Európai Unió és nemzetközi feladatvállalás, fenntartható fejlődés és digitális átalakulás, képességfejlesztés és írástudás művelése. A stratégiai gondolkodás megkezdése előtti interjúk felszínre hozták, hogy a könyvtárosokat

nem a szűken vett szakma jövője, hanem általánosabb, a szakmát távolabbról befolyásoló témák foglalkoztatják. Az interjú felmérésben Gerencsér Juditot, az MKE elnökét is megkérdezték, és így a magyar könyvtárosok véleménye is meghatározta a szervezet céljait.

Az előadás végső üzenete az volt, hogy fontos leküzdeni azt a gondolatot, hogy a jövő kilátásai annyira sivarak, hogy nincs értelme semmit sem tenni. A könyvtáraknak zászlóként kell lobogniuk ebben a kevésbé pozitív korszakban, és a szabadság utolsó bástyájának kell tekintenünk őket.

A szekció utolsó előadását a LIBER képviselőjében az egyesület alelnöke, **Kalydy Dóra** (MTA KIK általános főigazgató-helyettese) A szakkönyvtárak kitörési lehetőségei címmel tartotta. 420 tagkönyvtára van az egyesületnek, a kutatástámogatás megújítása érdekében működnek együtt. A szakkönyvtárak közös összefogása a 2023–2027-es stratégia mentén történik. A szervezet jövőképeben szintén megjelenik, hogy a könyvtárak megbízható, hiteles helyek legyenek, pontosabban a könyvtárak a maguk hálózati mivoltában. Az együttműködésnek immár nemzetközi szintjét képviseli a LIBER. A nyilvánosság bevonása a kutatásba, a közösségi tudomány területein a LIBER előremutató. A felhasználói igényeket a szakkönyvtárak is felkarolták, sőt elől járnak a kérdésben. A nyílt tudomány több a nyílt hozzáférésű publikálásnál, ide tartoznak az elérhetővé tett adatok és a közösségi tudomány is. A jogok és értékek megvédése, vagyis a könyvtári tevékenység etikai vetülete az a terület, ahol mi magyarok is tudunk adni a nemzetközi közösségnek, az MKE etikai kódexét ugyanis példamutatónak találták. A jövő alapja a könyvtárosok képzése, továbbképzése, és a LIBER is nagy részt vállal ebből a feladatból.

Miért érdemes a LIBER tagja lenni? Az érdekképviselőben erős a szervezet, mert maga is szakemberekből áll. Fontos az összefogás szervezeten belül és kívül, 10 szakterületi munkabizottságban folyik a munka, a képzés, a jó gyakorlatok megosztása, különböző jelentések formájában való terjesztése. Követésre méltóak a felső- és középvezetők számára tartott, mentorálással kísért vezetőképző szemináriumai. Stratégiai kérdések megvitatására is szerveznek találkozót könyvtárvezetőknek. A nemzetközi projektekben való részvétel miatt a trendek megértésében is nagyon otthon van a szervezet, például a közösségi tudomány, a szerzői jog, illetve a nyílt hozzáférés kérdésében zárulnak többéves projektjeik. Az előadó többször is hangsúlyozta, hogy nemcsak számunkra tanulságos, ha részt veszünk egy ilyen közösség munkájában, azaz nem

csak kapni tudunk, hanem adni is a saját jó gyakorlataink tapasztalatát, ugyanis tíz magyarországi könyvtár tagja a LIBER-nek, és kollégáink részt vesznek különböző munkacsoportok munkájában, mi is ott vagyunk a nemzetközi porondon.

A konferencia szinkrontolmácsolással, online közvetítéssel, magas színvonalú szervezéssel zajlott, örömtelen nagy érdeklődés mellett, mégis volt lehetőség a személyes találkozásokra, beszélgetésre is. A konferencia teljes tartalma elérhető itt: https://www.youtube.com/watch?v=SbPB6-w8m_A&t=8048s

A délutáni szekcióban különböző magyarországi könyvtárosszervezetek tartottak előadást az ünnepi konferencián. Mivel az előadások magyarul hangzottak el, és utólag is megtekinthetők, összefoglalásuktól eltekintek, azonban fontosnak tartom kiemelni, hogy problematikában, megoldásokban, kreativitásban, illetve felelős gondolkodásban és cselekvésben semmivel sem maradtak el a külföldi példáktól. Gerencsér Judit az Magyar Könyvtárosok Egyesülete képviselőjében, Tózsér Istvánné Géczi Andrea az Informatikai és Könyvtári Szövetség, Marton József az Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiuma elnökeként, Hagymássi Krisztina a Könyvtárostanárok Egyesülete, Bálint Ágnes az EKE képviselőjében és végül Gacsályi-Tölgyesi Ágnes a Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetsége elnökeként tartott előadást.

A jubileumi konferencia ünnepélyességét az MKE korábbi tisztségviselőinek és kiemelkedő tevékenységet nyújtó tagjainak laudációja és díjazása is emelte. Jubileumi Emlékérem kitüntetésben részesültek: Baráthné prof. dr. Hajdu Ágnes, Bazsóné Meggyes Klára, Fehér Miklós, Hegyközi Ilona, dr. Murányi Lajos és Villám Judit. Kilenc kerek évfordulós tagszervezet emlék-lapott vehetett át.

Isten éltesse a Magyar Könyvtárosok Egyesületét! Partnerszervezetünkben munkálkodó kollégáinknak további sikeres munkát és közösségépítést, sok boldog magyar olvasót kívánunk.

BÁLINT ÁGNES
Egyházi Könyvtárak
Egyesülete

A magyar teológia nemzetközi láthatósága: Az EKE által szervezett szakmai nap üzenete

2025. február 20-án a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karán rendezte meg az EKE magyar teológia nemzetközi láthatóságával foglalkozó szakmai konferenciáját. A résztvevőket Bálint Ágnes, az EKE elnöke köszöntötte, majd átadta a szót a meghívott előadóknak.

Az első előadást **dr. Martin Faßnacht** tartotta, a hosszú évek óta általa vezetett és a Tübingeni Egyetemen égisze alatt működő Index Theologicus (IxTheo) bibliográfiai adatbázisról. Az online formában elhangzott angol nyelvű előadás címe – *Index Theologicus – gyűjtemények, nyílt hozzáférés, nemzetköziség. Mit gyűjt, hogyan teszi láthatóvá tartalmait?* – világosan rámutatott az IxTheo legfőbb tevékenységére és céljaira. Az előadó a németországi intézményi háttér rövid bemutatása után rátért az adatbázis tartalmának ismertetésére. Megtudhattuk, hogy az IxTheo mostanra 4,5 millió főként folyóiratcikk, gyűjteményes kötet, monográfia és recenzió bibliográfiai adatait katalogizálta és tette elérhetővé a teológia tudományának szűkebben és tágabban értelmezett területéről. Ahhoz, hogy hatékonyan tudják e tudományterület publikációit katalogizálni, új, innovatív és automatikus katalogizálási eszközöket fejlesztettek ki. Az OJS folyóiratok cikkeit és metaadatait gördülékenyen emelik át az adatbázisba, továbbá tudományos adatbázisokra, enciklopédia cikkekre, statisztikákra és kutatási adatokra is hivatkoznak. A személynevek egységesített besorolási adatait alkalmazva különböző adatbázisok adatait be tudják „csatornázni” az IxTheo-ba. Legújabb tudományos blogok és podcastok integrálását

és szolgáltatását is elkezdték. Az IxTheo évek óta részt vesz a teológiai monográfiák és folyóiratok digitalizálásában és nyílt hozzáférésűvé tételében. A régi, németországi teológiai tartalmak digitalizálásában és indexelésében is aktívak, továbbá olyan jelentős teológiai különgyűjtemények integrálását is elvégzik, mint pl. a Princeton Teológiai Szeminárium nagy teológiai digitális könyvtára. A nemzetközi egyműködési és szakmai kapcsolatrendszer részeként számos könyvtári egyesülettel, könyvtárosokkal és teológiai szakemberekkel dolgoznak együtt, továbbá konferenciákon és munkacsoportokban sajtóítják el a legújabb automatikus katalogizálási módszereket és egyéb fejlesztéseket, mint pl. a többnyelvűség megoldása. A korábban független bibliográfiákkal való együttműködés eredményeképpen ezek a projektek az IxTheo adatbázisát használják, elkerülve a duplamunkát. A 2014 óta működő németországi Szakinformációs Szolgáltatások (SIS) finanszírozásának köszönhetően pl. a Bajor Állami Könyvtárba beszerzett közép- és kelet európai vallástudományi, egyház- és vallástörténeti szakirodalom metaadatait, mint teológiai szakinformációt, automatikusan integrálják már az IxTheo-ba. A Szakinformációs Szolgáltatások egyik fő célja a nyílt hozzáférés (Open Access), amely a teológiai tudományos tevékenység

Kerekasztal-beszélgetés

láthatóságát is előmozdítja. Ehhez a visszamenőleges digitalizálás és katalogizálás, valamint a szerzők saját publikációinak feltöltése is hozzájárul. Ennek eredményeképpen közel 18 ezer cikk érhető el nyílt hozzáféréssel az IxTheo-ban. Az adatbázis OJS platformként is működik újonnan alapított és minőségi teológiai folyóiratok számára is. Az előadásból kiderült, hogy a nemzetköziség az egyik legfontosabb célja a tübingeni intézményesült projektnek. Ez szintén a láthatóság és a nyílt hozzáférés irányába mutat és ennek érdekében egyre több, az angol, német, francia és olasz nyelvterületeken kívül keletkezett teológiai szakirodalom és metaadat befogadására törekszenek. Ehhez nagy lökést adott a Google Scholarral kötött együttműködés, amelynek az adatait szintén az IxTheo-ba integrálják, de emellett számítanak a helyi teológiai könyvtáros szervezetekkel való kooperációra, köztük a magyarországi Egyházi Könyvtárosok Egyesülésével történő együttműködésre is!

A délelőtti szekció következő előadója **dr. Bodor Attila** volt, a Stuttgart-i Deutsche Bibelgesellschaft projektvezetője, aki egy általa is szerkesztett teológiai folyóirat nemzetközi adatbázisokban való elhelyezésének és a nyílt hozzáférés megteremtésének tapasztalatait, kihívásait és terveit osztotta meg velünk. Az előadás elején rögtön rámutatott az előadó egy alaproblémára, miszerint a teológiai és társadalomtudományi publikációk láthatósága és idézettsége nagyon alacsony fokú, ha összehasonlítjuk azokat a természettudományos publikációk láthatóságával.

Dr. Martin Faßnacht

Dr. Bodor Attila

Dr. Balogh Csaba

Bilicsi Erika

Dr. Reichmann Angelika

Török Beáta

Ennek megoldása a teológiai publikációk – egy teljes teológiai folyóirat – különböző adatbázisokban való megfelelő elhelyezése, indexelése, különösen a Web of Science-ba és a Scopus-ba történő „eljuttatás” és idézettség az ajánlatos, természetesen az IxTheo-n kívül. Emellett az előadó az ATLA és EBSCO adatbázisokban történő indexelést is kívánatosnak és hasznosnak tartja, amely szintén a nemzetközi láthatóságot növelheti. Az előadás bevezető részét követően a *Studia Theologica Transsylvaniensia* folyóirat nyílt hozzáférésűvé (OA) és láthatóvá tételének közvetlen tapasztalatait és kihívásait ismerhettük meg, többek között a DOI minősítés megszerzésének elvárásait. Az előadó, aki e folyóirat társszerkesztője és Diósi Dávid főszerkesztő mellett végez komoly munkát a nemzetközi láthatóság érdekében is, a folyóiratnak az ERIH Plus-ban (European Reference Index for the Humanities) való elhelyezését is fontosnak tartotta kiemelni. Megtudhattuk, hogy az indexelés, adatbázisba való elhelyezés mellett a folyóirat tudományos minőségének emelése szükséges, amely a szerkesztőbizottság megfelelő összetételével, a peer review, a tudományos publikációk megjelenése előtt beiktatott szakmai bírálatnak biztosításával, és az optimalizált éves megjelenésszámmal, továbbá a szakmai etikai szempontok figyelembevételével garantálható. Bodor Attila az általa szerkesztett folyóirat szerzői jogainak és kiadói jogok tisztázásának tapasztalatait is megosztotta a hallgatósággal. Ezt követően a nyílt hozzáférés szükségességével, fajtáival és nehézségeivel folytatódott az előadás. Hangsúlyozta tehát, hogy sok múlik a metaadatok megfelelő formában történő adatbázis-elhelyezésén, továbbá az angol nyelvű absztrakt és kulcsszavak biztosításán, hiszen a nyílt hozzáférés nem jelent minden esetben teljesen ingyenes szabad elérést. Az előadás zárásaként és konklúzióként az előadó a *Studia Theologica Transsylvaniensia* folyóirat létrejöttének, működésének eredményeit és meglévő kihívásait, dilemmáit ismertette meg a közönséggel.

A következő előadást **dr. Balogh Csaba** a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet Őszövetségi Tanszékének tanszékvezető professzora tartotta az *Elektronikus folyóirat-kezelés Drupal keretrendszerben: indexelés, keresőoptimalizálás, akadálymentesítés és mesterséges intelligencia* címmel. Az előadás elején megtudhattuk, hogy a témaválasztás háttérében tulajdonképpen az előadó sokoldalúsága áll, vagyis az, hogy egyfelől kutatóként a tudományos publikálás folyamatában szerzett tapasztalatokat, másfelől az intézményéhez köthető teológiai folyóiratok szerkesztői oldalát is ismeri, és végül, de nem utolsósorban eredeti végzettségének köszönhetően programozóként a Református Szemle Drupal-alapú elektronikus folyóirat-platformjának létrehozásában vett részt. Az előadó programo-

zói hátterével is magyarázható, hogy az előadás első részében a nyílt hozzáférésű Drupal szoftver előnyeit ismertette meg a hallgatósággal. Ezt követően konkrét példákon keresztül mutatta be a tartalomkezelő mögötti űrlapok és az ahhoz kapcsolódó metaadatok struktúráját. További érdekességgént hangzott el, hogy a címdal struktúrájának kialakítása rendkívül rugalmas és az adott folyóiratszámok, valamint azon belüli cikkek megjelenítése a Drupalban található modulok segítségével változtatható. A responzivitás előnye is megismerhette a hallgatóság a Drupal-alapú Református Szemle folyóirat-platformjával kapcsolatban, amely a cikkek telefonon való kényelmes olvasását is lehetővé teszi. Mint megtudhattuk, a metaadatok indexelése és aratása is könnyen megoldható ebből az adatbázis-típusból. Az előadás utolsó, záró része az MI alkalmazásának további elképzelt lehetőségeit vette sorra a Drupal-alapú rendszerben és a konkrét folyóirat-platformon belül, pl. a tárgyszavak alkotásában vagy absztrakt-készítés tekintetében, továbbá fordítási lehetőségek szintjén és a review, a recenzio esetében stb. Ahogy azt az előadó az MI folyóirat-kezelőre való alkalmazásának konkrét lehetőségeivel kapcsolatban megjegyezte: „a lehetőségek végtelenek!”

A délelőtti szekció utolsó előadását **Bilicsi Erika** az MTA Könyvtár és Információs Központ osztályvezetője tartotta az Open Journal System bevezetéséről és elterjedéséről a magyar folyóiratok körében. Előadása elején osztályvezető asszony ismertette a nyílt hozzáférésű tartalmak bevezetésének 2009-re visszatekintő folyamatát az MTA KIK-ben, kezdve a REAL kialakításával, folytatva 2013-ban a DOI regisztráció megalapításával és zárva a helyi Open Journal System (OJS) support központként való 2016-os létesítésével. Miközben vidéken és a fővárosban is számos példa található az OJS egyetemeken való telepítésére és megfelelő működtetésére, mégis verziófrissítések és más esetekben is gyakran kértek segítséget a kisebb szerkesztőségek az MTA KIK-től. Emiatt is vált fontossá az OJS központ kialakítása és működésének egységesítése az MTA KIK-ben. Azt is megtudhattuk a továbbiakban, hogy alapvetően három funkciója van egy OJS-nek: 1. egy weboldalt biztosít a folyóiratok számára, 2. egy folyóirat-menedzsment, azaz workflow rendszert tesz elérhetővé, 3. és hozzáférést ad egy adatcsere-menedzsment rendszerhez. Az egy-két fős, kicsi szerkesztőséggel működő folyóiratok számára ez nemcsak kiváló keretrendszer, de a működtetés szolgáltatásként való igénybevétele létfontosságú. Az MTA KIK OJS workflow, folyóirat-menedzsment részét az említett kisebb szerkesztőségek többnyire nem tudják rendeltetésének megfelelően használni, így annak kikerülésére is lehetőség nyílik egy gyors beküldő, beépülő modullal. Az adatcsere funkció

pedig ennek ellenére jól működik. Az OJS-re amiatt is esett az MTA KIK választása, mint megtudtuk, mert az úgynevezett szintén ingyenes és könyvtárak által jól ismert OAI-PMH protokollt használja a metaadatok arathatóvá tételére. Az osztályvezető asszony a továbbiakban felhívta a figyelmet az online megjelentetett folyóiratok hosszú távú intézményi megőrzésének fontosságára, mert sajnos számos esetben már ezek a folyóiratok csak elektronikusan jelennek meg. További nagyon fontos szempontként említette, hogy tudatosítsuk a szerkesztőkben, hogy minden minden-nel összefügg, minden mindennel kommunikál (pl.: OJS->DOI->MTMT->Repozitórium és e folyamat visszafelé is működhet), így nagyon pontosan kell dolgozni az adatokkal. Kulcsszerepe van a repozitóriumminősítő szakbizottságnak, amely azért jött létre, hogy megvizsgálja, tud-e kommunikálni a helyi repozitóriummal az MTMT. Ez pedig mind összefügg a nem nemzetközi tudományos érdeklődésre számot tartó tanulmányok láthatóságának kérdésével, és azzal a problémával, hogy pl. a magyar nyelvű teológiai publikációk indexelése a Web of Science-ben, vagy a Scopusban szinte elképzelhetetlen, ugyanakkor az MTMT-be került metaadatok alapján alternatív tudományometriai mérőszám kidolgozása válhat lehetővé, továbbá az MTA KIK különböző adatbázisain keresztül válhatnak láthatóvá.

A konferencia délutáni részében két gyakorlati megközelítésű előadást hallhattunk. Az első előadó **dr. Reichmann Angelika** a *Szerkesztési folyamat az OJS-ben: Ismertető, előnyök és buktatók* című prezentációját tartotta meg. Az előadásban az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem által megjelentetett folyóirat saját OJS-ben történő publikációjának workflow-ja került bemutatásra, követhettük figyelemmel annak egészen aprólékos értékelését a szerkesztői oldalról. A folyóiratmenedzsment-rendszert a konkrét munkafolyamatokon és rész-folyamatokon keresztül ismerhettünk meg alaposan, miközben az előadó többször hangsúlyozta a workflow szerkesztői munkákban nyújtott hatalmas segítségét. A munkafolyamatok követhetőségével kapcsolatban javítási javaslatokat fogalmazott meg, de minden egyéb funkciót illetően rendkívül pozitívan nyilatkozott. Zárásképpen az egri kolléganő arra hívta fel a figyelmet – némileg ellenkező következtetésre jutva a Bilicsi Erika előadásában lefestett országos helyzetkép realitásával szemben – miszerint az egy-két fős szerkesztőségek számára kifejezetten mentőövet és hatalmas segítséget jelent az OJS workflow elsajátítása és használata.

A szakmai nap záróelőadását **Török Beáta** a Sapiientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Könyvtárának vezetője tartotta meg *Hogyan segíthetik a könyvtárak a teológiai és vallástudományi szakirodalom láthatóságát (elektronikus linkek, DOI adminisztráció stb.)?* címmel.

A könyvtáros kolléga számos izgalmas példával demonstrálta, hogy a teológiai szakirodalom láthatóságát helyi, gyűjteményi szinten miként valósíthatjuk meg. Ennek egyik fontos példája, amikor nem kölcsönző könyvtárként a kötelező irodalom esetében a hallgatók számára az online elérhető katalógusrekordon belül feltüntetjük a leírt műnek szabadon hozzáférhető vagy edulD-szolgáltatással távolról elérhető elektronikus változatát. A könyvek és folyóiratok ingyenes vagy előfizetett online változatának elektronikus elérését igyekeznek a kollégák a Szent István Társulat kiadói adatbázisától az ATLA-ig és a Hungaricantól, vagy épp az EPA-tól a Vigilia honlapjáig beépíteni, hogy csak néhány az előadásban elhangzott példát említsünk. Ilyen módon is láthatóbbá tehetjük az olvasók számára a teológiai szakirodalmat. A másik fontos helyi példája a teológiai szakirodalom láthatóvá tételének a Sapientia Főiskola által megjelentetett tudományos kiadványokban megjelent oktatói publikációk feltöltése az MTA KIK repozitóriumába, a REAL-ba. Ennél még tovább léptek idővel a könyvtáros kollégák és az OSZK-val együttműködésben az EPA-ba már a teljes intézményi kiadványok, a Sapientia és a Studia Biblica Athanasiana számaiban megjelent tanulmányok mostanra fél éves embargóval feltöltésre kerültek és nyílt hozzáférésűvé válhattak. A sikeres munkafolyamat folytatásaként és megkoronázásaként a tanulmányok DOI azonosítókat kaptak, angol nyelvű absztraktok jelentek meg az egyetemi honlapon, továbbá a Matarka adatbázisba is felkerültek az intéz-

ményi publikációk. A magyar teológia láthatóságának további pozitív eredményeit és jeleit, habár kismértékben tapasztalta eddig még a könyvtárvezető kolléga, ugyanakkor nem tartja haszontalannak az eddig elévült munkát. A nagyobb láthatóság esélyét pedig – visszautalva a tübingeni kolléga IxTheo-ról tartott előadására – a hálózatszerű fejlődésben látja, akár helyi, akár nemzetközi szinten.

A reggeltől koradélutánig a téma szakértőinek tolmácsolásában megtartott összesen hat előadásnak köszönhetően a hallgatóság új ismeretekkel gazdagodhatott a teológia tudományos tartalmainak külföldi és belföldi publikációs és disszimilációs lehetőségeivel kapcsolatban, továbbá betekintést nyerhetett a magyar teológia láthatóságának aktuális kihívásaiba és jövőbeli terveibe. A napot záró kerekasztal-beszélgetésben az előadók egymás előadására is reflektálhattak, illetve a hallgatóság kérdéseinek megválaszolására is bőven jutott idő. Bízunk benne, hogy a helyi intézményi példák többeket cselekvésre inspirálnak, továbbá mielőbb megtörténik a hazai teológiai tudományos tartalmak beemelése a tübingeni Index Theologicusba!

A szakmai nap előadásai Egyesületünk Youtube-csatornáján megtekinthetők.

DR. TAMÁSI BALÁZS
OR-ZSE Könyvtár

„Debrecen, a magyar szabadság őrvárosa” – a Debreceni Református Kollégium Múzeumának új kiállítása

Az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc idején a Debreceni Református Kollégium országos jelentőségű események színhelye volt, ezért 2013-ban az intézményt nemzeti emlékhellyé nyilvánították a Nagytemplommal együtt. 1849 első felében Debrecen ideiglenesen az ország fővárosa lett. Pestről ideköltözött a Kormány. Január 9. és május 31. között a magyar Országgyűlés alsóháza, a Képviselőház a Kollégium Oratóriumában tartotta üléseit. Április 13-án itt fogadták el a „Függetlenségi Nyilatkozatot”, amely kimondta a Habsburg-ház trónfosztását – ezt másnap a Nagytemplomban nyilvánosan is kihirdették. A kormányhivatalok is a Kollégium épületében működtek. Az első emeleten volt a Pénzügyminisztérium, a földszinten nyomtatták az önálló magyar bankjegyeket, a Kossuth-bankót. Emellett a hivatalos *Közlöny* nyomdagépei is a Református Kollégiumban működtek.

Az Oratórium padjain ma réztáblácskák jelzik Kossuth Lajos kormányzó és a többi kormánytag ülőhelyét. A diákság két nemzetőrzászlaja mellett itt látható Kossuth beszédének eredeti példánya, amelyben Debrecen a „magyar szabadság őrvárosának” nyilvánította. Itt tekinthető meg Könyves Tóth Mihály nagytemplomi lelkész Olmütz börtönében készített faragványa, a „Függetlenségi Nyilatkozat” egy lapja, egy lovas nemzetőr csákója és számos egyéb történelmi ereklye. A lépcsőházban látható, G. Szabó Kálmán által 1938-ban készített falfestmények többek között a szabadságharc eseményeit is megörökítették.

Amíg az említett események közismertek, a Kollégium diákjainak és tanárainak szerepét a nemzetőrség megalakításában és a fegyveres szabadságharcban

kevesen ismerik. Ezért a 2025. március 24-én az Oratórium előterében megnyílt új kiállításunk célja az, hogy múzeumunk ’48-as ereklýei segítségével bemutassa Debrecen városa, elsősorban a Kollégium nemzetőreinek megalakulását és működését, viseletét és fegyverzetét.

Révész Bálint professzor már 1848. március 22-én arra biztatta az ifúságot, hogy csatlakozzék a nemzetőrséghez. A debreceni diákok másnap meg is fogalmazták saját 8 pontból álló követeléseiket. Március 26-án a kollégiumi nemzetőr csapat két megalakult százada egy-egy zászló alá osztva, zenekari kísérettel vonult az iskola és a Nagytemplom közötti térre, ahol Péczely József professzor felavatta a nemzetőr alakulatokat. Tiszteknek a diákönkormányzat elöljáróit választották. A felsőbb tudományok több mint 400 hallgatója közül tanítók csak a megfelelő testalkattal rendelkező diákokat léptették be az őrcsapatba.

1848 májusától a kormány érkezéséig üres volt a Kollégium, mivel az ifúság zászló alá állt. A nemzetőr diákok hetente kétszer gyakorlatoztak, fegyvereiket a Kollégiumban tartották. A diákságot külön csapatban ugyan, de a városi nemzetőrséghez csatolták. Egy részük pedig, szétszórva az ország más részein, „kovászként” erősítette az őket befogadó nemzetőr és honvéd alakulatokat. Nagy keletjük volt a debreceni diákoknak a tüzérségnél, ahol számtalanszor bizonyították felkészültségüket és vakmerőségüket.

A szabadságharc kibontakozásával a helyi rendfenntartásra szolgáló polgári nemzetőrség nem bizonyult elegendőnek a forradalmi vívmányok megvédéséhez.

Ezért megalakultak a három hónapig hadjáratba vonható „mozgó nemzetőr” alakulatok, az akár a háború végéig tartó szolgálatot aláíró „önkéntes nemzetőr” csapatok, valamint a már rendes sorkatonaságnak számító honvédség. Számos kollégiumi diák szolgált a „veres pántlikás” önkéntes zászlóaljnál és a honvéd zászlóaljokban. A „Kossuth-nóta” szerzője, Balkányi Szabó Lajos, maga is debreceni diák volt. A professorok is kivették részüket a szabadságharcból. Volt, aki nemzetőrként (Lugossy József), nemzetőrparancsnokként (Szűcs István, Révész Bálint) vagy katonaoorvosként (Török József) szolgált a nemzeti ügyet. Az ő portréik éppúgy megtekinthetők a kiállításban, mint a Miklós utcai kapuőr által a „magyarok Mózeseként” bejegyzett Kossuth Lajosé. A korabeli olajnyomatok és metszetek a szabadságharc mindennapjaiba nyújtanak betekintést, az idővonal pedig párhuzamban helyezi az országos eseményeket a Debrecenben történetekkel. A két bábu viseletei és a rajzos rekonstrukciók a debreceni lovas és gyalogos nemzetőrök egyenruháit és felszerelését szemléltetik. Látható, hogy a diáknemzetőrök egyenruhaként megtartották a fekete Bocskai-viseletüket, kiegészítve azt a gránátosok tábori sapkájával. A szöveges és képi információs anyag mellett a kiállítás fontos részét képezik a falakon és az üveges tárlókban elhelyezett kiállítási tárgyak. Ezek a két zászló-másolat kivételével a múzeum gyűjteményéből származó eredeti műtárgyak: korabeli fegyverek (szabályák, karabélyok, pisztolyok, puska, ágyúmakett, kiegyenesített kasza), nyomtatványok (a nemzetőrök szabályzatai, *Kossuth-bankók*) és egyéb eszközök (csákó, dob, lőszertáska, zsoldláda stb.)

Külön is megemlítendő az 54. honvédzászlóalj 3. századának pecsétnyomója, egy 1848-as pénzérmékből fűzött karkötő és Kossuth Lajos gyöngyhímzéses pénztárcája (utóbbit felesége, Kossuthné Meszlényi Terézia hímezte).

A kiállításhoz múzeumpedagógiai foglalkozások kötődnek. Az alsóbb korcsoportok számára a játékos, mesés forma megfelelőbb, a nagyobbaknak pedig inkább az „élő történelemóra” formájában megszervezett előadás vagy beszélgetés, fegyver- és viseletmustra.

A nemzeti ünnepünk előestéjére időzített kiállítást dr. Csorba Dávid múzeumigazgató nyitotta meg. A rendezvényen a Közgyűjtemények munkatársai, az érdeklődő közönség mellett óvodás és gimnazista csoportok is jelen voltak. Miután köszöntötte a jelenlévőket, a múzeum vezetője röviden ismertette az 1848–1849-es debreceni eseményeket, megköszönte a kiállításban közreműködő munkatársak (elsősorban a tárlat rendezője, Ősz Attila) munkáját. Ezt követően a kiállítás kurátora, dr. Kész Barnabás történész tartott tárlatvezetést és élő történelemórát. A múzeum munkatársai zenei aláfestéssel, közös énekléssel idézték meg a forradalom hangulatát.

DR. KÉSZ BARNABÁS

Debreceni Református Kollégium
Múzeuma

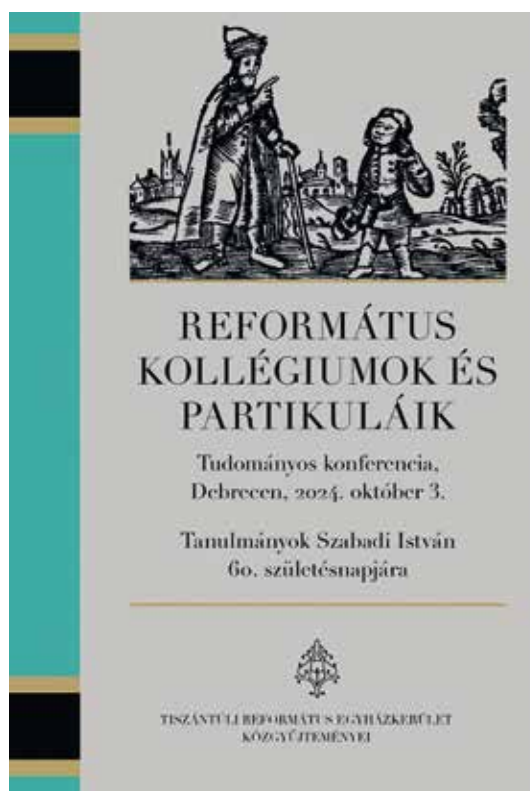
Rajzolta: dr. Kész Barnabás

Könyvbemutató a Tiszántúli Református Egyházkerület Közgyűjteményeiben

A Debreceni Református Kollégium Nagykönyvtára tudományos konferenciát rendezett *Református kollégiumok és partikuláik* címmel 2024. október 3-án. A „partikula” (latinul: részecske) kifejezés arra utal, hogy a főiskolai szinten működő kollégiumok tananyagának egy részét lehetett elsajátítani a vidéki gyülekezetek által fenntartott iskolákban. A több száz településből álló vonzaskörzettel rendelkező kollégiumok jelentették a továbbtanulás és a társadalmi felemelkedés lehetőségét a vidéki reformátusság számára. A konferencia előadásából született 15 tanulmánnyal köszöntöttük a 2024-ben 60. születésnapját ünneplő Szabadi Istvánt, a Tiszántúli Református Egyházkerület Levéltárának igazgatóját.

A *Református kollégiumok és partikuláik* című kötetet (szerk. Győri L. János, Oláh Róbert)¹ a Tiszántúli Református Egyházkerület Közgyűjteményeiben született vagy a Közgyűjtemények támogatásával megjelent öt további kiadvánnyal együtt mutattuk be 2025. február 13-án a zsúfolásig telt múzeumpedagógiai teremben.

Az Egyházkerületi Levéltár három új könyve közül elsőként Zsigmond Attila: *Akadémiai lelképíztörök a szilágyi traktusban (16. század – 1821)* című munkáját ismerhette meg a közönség. A kötetben a szilágysági egyházmegye területén bő három és fél évszázad alatt működött, európai egyetemeken tanult 114 református lelkész életútját rajzolta meg a szerző levéltári és nyomtatott források alapján.²

¹ <https://nagykonyvtar.drk.hu/kiadvanyaink/reformatus-kollegiumok-es-partikulaik>

² <https://leveltar.drk.hu/gyujtemenyek/kiadvanyaink/akademia-lelkepiztorok-a-szilagy-traktusban-16-szazad1821>

A Csepregi Zoltán (Evangélikus Hittudományi Egyetem) által szerkesztett *Evangélikus lelkészek Magyarországon* című sorozat (röviden: ELEM) II/2. számú kötete a zsolnai zsinat (1610) és a soproni országgyűlés (1681) között Északnyugat-Magyarországon működött evangélikus lelkészek adatait gyűjtötte össze.³

A levéltári kiadványok közül harmadikként Emődi András *Kollégiumok, legátusok és szupplikánsok a 18. század derekától 1848-ig* című kötetét mutattuk be. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület levéltárosa a vidéki gyülekezeteket járó kollégiumi adománygyűjtő diákok működéséről közölt értékes adatokat a gyülekezeti források alapján.⁴

A Debreceni Református Kollégium Múzeumának két új kiadványa zárta a könyvbemutatót. P. Szalay Emőke 1995 óta járja a településeket Kárpátaljától a Délvidékig, hogy felmérje a református gyülekezetek tulajdonában fennmaradt tárgyi örökséget. „Az Írás ívoeszközről beszél...” című munkájának negyedik kötete a XVI–XVII. századi úrasztali kelyhek a felvidéki, kárpátaljai, tiszáninneri és tiszántúli református egyház-
községekben címet viseli.⁵ A jelentős részben hazai ötvösök által készített úrasztali kelyhekről készült leírások és fotók segítségével számos, egyházművészeti szempontból jelentős értéket képviselő darabot ismerhetünk meg.

P. Szalay Emőke és Veress Dániel művészettörténész szerkesztésében jelent meg a *Református múzeumok a Kárpát-medencében* című füzet,⁶ amely először mutatja be együtt a tíz református örökséget őrző intézményt. A muzeális gyűjtemények rövid bemutatásán túl egy-egy, a helyi szakemberek által kiemelt tárgy hívja fel a figyelmet a múzeumok által gondozott értékekre.

DR. OLÁH RÓBERT

Debreceni Református Kollégium
Nagykönyvtára

³ <https://leveltar.drk.hu/gyujtemenyek/kiadvanyaink/evangelikus-lelkeszek-magyarorszagon-elem-ii>

⁴ <https://leveltar.drk.hu/gyujtemenyek/kiadvanyaink/kollegiumok-legatusok-es-szupplikansok-a-18-szazad-derekatol-1848-ig>

⁵ <https://nagykonyvtar.drk.hu/kiadvanyaink/az-iras-ivoeszkozrol-beszeli>

⁶ <https://nagykonyvtar.drk.hu/kiadvanyaink/reformatus-muzeumok-a-karpat-medenceben>

A nagyváradai *Egyházi- és Iskolai Szemle* (1921–1926) repertóriumának ismertetése

Kolozsvári székhelyű teológiai szakkönyvtárunkban nagy örömet szerzett a nagyváradai könyv- és levéltáros Emődi András-szerkesztette *Az Egyházi- és Iskolai Szemle (Nagyvárad 1921–1926) repertórium*a című kézikönyv. Mindenképp fontosnak tartom leszögezni, hogy az időszaki kiadvány neve következetesen a címben szereplő kötőjeles formában jelent meg, ezért ezt kell használnunk a nyilvántartásokban vagy hivatkozásokban akkor is, ha Visky István tanulmányai-ban a helyesírás szerintit közli megjegyzés mellőzé-sével (ld. Visky István: *Az egyházi újságírás kezdetei a Királyhágómelléki Református Egyházkerületben*. I–II. In: *Református Szemle*, 2001/1. 66–71; 2001/2–3. 165–176.; Visky István: *Adalékok a Királyhágómelléki Református Egyházkerület sajtótörténetéhez (1921–1940)*. In: *Várad*, 2005/6. 76–91).

A repertórium nemcsak teológusoknak és egyháztör-ténészeknek szolgál térképként, hanem kultúrtörténe-ti, szociológiai vonatkozású kutatások szempontjából is szükségszerű forrás, hiszen a Trianon után elcsatolt területeken a Nagyváradai Református Egyházkerület a magyar református közösség egyik meghatározó intézménye lett. Könyvtártudományi szemszögből a *Szemle* teljes feldolgozását nyújtja, így monográfiák elsődleges alapjául szolgál, és az egyháztörténeti sze-mélyek munkásságának összegyűjtésében sem elha-nyagolható kézikönyv.

A kiadvány ismerteti a periodikumot, tájékoztat a nagyváradi folyóirat-szerkesztés céljáról és körülményeiről. A Tiszántúli Református Egyházkerület Romániához került keleti részeinek átszervezésével 1920 után kezdődött meg a Királyhágómelléki Református Egyházkerület nélkülözhetetlen sajtótermékeinek megjelentetése a lehetőségekhez mérten és cenzúrázva. Az *Egyházi- és Iskolai Szemle* nyitotta meg a partiumi egyházkerület sajtótermékeinek sorát. Nem volt az intézmény hivatalos lapja, mégis azt a szerepet töltötte be. A lapnak több szerkesztője volt, akik közül Debreczeni István (1887–1973) nagyszalontai lelkész elengedhetetlennek tartotta a közlemények mellett az építő viták, érvelések publikálását. Az 1922. március 25-én közölt vezércikkében figyelmeztetett arra, hogy a „tollnak karddá válása” veszélyes, az érvek nélküli támadás uszít és gyengíti a közösségeket (ld. Debreczeni István: *Új evezőkkel régi vizeken*. In: *Egyházi- és Iskolai Szemle*, II. évf. 6. sz.). Az adott körülmények között sem volt erre szükség, annál inkább az egyház és az iskolai tevékenység fejlesztésére. Ezek jelentették a lelki és szellemi élet magját, amely stabil alapot kellett képezzen az egyházi és világi társadalom egyensúlyban tartásához a különbözőségek és nézeteltérések ellenére is, az egyéni érdekek háttérbe szorításával. A *Szemle*-szerkesztés egyértelmű célja a közösségformálás, a gyülekezeti munka és valláserkölcsei nevelés eredményessé tétele volt, a művelődés és az egyház-társadalmi felemelkedés érdekében.

Az adattár tartalmazza a folyóirat többlepcsős bibliográfiai leírását a terjesztési adatokkal együtt. Felöleli Az *Egyházi- és Iskolai Szemle* 1921 és 1926 között közzétett cikkei rovatcímenként, idő szerinti sorrendben, a reklámok és hirdetések kivételével. A repertórium áttekinthetőségét a kiemelt rovat- és cikkcímek segítik és a hasznos, szögletes zárójelben feltüntetett címmagyarázatok, tárgyszavak.

Átfogó képet kapunk az egyházkerületi, gyülekezeti eseményekről. A rendszeres bibliai elmélkedések mellett a teológiai témájú előadásvázlatok, az egyház- és kultúrtörténeti, katekétikai és felekezeti iskolaügyről szóló írások, az egyéb ekleziasztikai értekezések az egyházi alkalmazottak hivatástudatát erősítették. Rálátást nyerhetünk az egyházkerületi ügyvitel folyamataira, az egyházon belüli és kívüli viszonyokra. Álláshirdetésekről, elhalálozásokról értesülünk. Nyomon követhető az egyházi kiadványmegjelentetés. A könyvismertetőkből olvasmánytörténeti következtetések vonhatók le, és az ideológiai befolyásról tájékozódhatunk. A szerkesztőségi cikkekből feltárhatók Az *Egyházi- és Iskolai Szemle* kiadástörténetével kapcsolatos részletek, amelyek mind adalékai a Királyhágómelléki Református Egyházkerület történetének.

A közlemények segíthetnek megérteni az egyház Trianon utáni szerepének átalakulását, hogy miként próbálták fenntartani a kisebbségi sorsban élő vallásos közösséget, a felekezeti iskolákat, és hogyan kommunikált az egyház a megváltozott politikai és társadalmi környezetben. Érthetőbbé válik a Királyhágómelléki Református Egyházkerület intézményi alakulása, viszonyulása a politikai rendszerhez, a társadalmi kérdésekhez és kulturális megnyilvánulásokhoz, továbbá a térség vallásos öntudat-formálódása.

A Nagyváradon nyomtatott, nagyon szerény kivitelezésű, 151 oldalas magánkiadás (ISBN 978 973 0 39769 7) 2024 tavaszán jelent meg alacsony példányszámban. Kereshető változata elérhető digitálisan a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Levéltárának honlapján (<https://www.krek.ro/documents/cikkek/1389/Egyhazi%20es%20iskolai%20Szemle%20repertoriuma.pdf>).

BAK ÁGNES

Kolozsvári Protestáns Teológiai
Intézet Könyvtára

Laus Librorum

Az esztergomi Bibliothecába került
a prímási magánkönyvtár első egysége

Erdő Péter bíboros úr novemberben látogatta meg az Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtárat avval a szándékkal, hogy értékes könyvgyűjteménye első részletét az intézménynek ajándékozza. Több évtizedes bibliofil érdeklődés eredményeként jöhetett létre a gazdag magángyűjtemény – Bibliotheca privata Petri Card. Erdő –, melynek tételei muzeális kötetek, tematikájuk változatos, de főként a teológia, az egyházjog és a magyar nyelvű prédikációirodalom köréből kerülnek ki.

A könyvtári állomány így jelentős régi könyves különgyűjteménnyel bővült, melynek legértékesebb darabjai között ősnymtatványok, antikvák (1500 és 1600 közötti nyomtatványok) és az ún. régi magyar könyvtár kötetei találhatók. Egy részük olyan kiadás, mely eddig nem volt megtalálható a könyvtár kötetei között vagy hiányos formában állt rendelkezésre. A legrégebbi kötet, az 1481-ből származó, Szent Lipót kultuszához köthető ősnymtatvány – mely magyar vonatkozásokat is tartalmaz – egyedüli Magyarországon.

A kódextöredékbe kötött tételekre külön azonosítás vár, a kéziratos bejegyzések a possessor-gyűjtemény számára jelenthetnek értékes adatokat. Az egykori tulajdonosokon keresztül nemcsak a „könyvek sorsa” rajzolódik ki, de bizonyos esetekben a művelődéstörténet gazdag – magyar és európai – vonatkozásaira is választ kapunk.

A török hódoltság területein megsemmisült az addig virágzó, középkori könyvkultúra, ezért minden, ezekből az időkől származó, különösen a magyar vonatkozásokkal bíró kötet jelentősége tágabb értelemben is felbecsülhetetlen.

A bíborosi magánkönyvtár darabjai a Bibliotheca online katalógusában (www.bibliotheca.hu) kereshetők lesznek, és fizikailag külön elhelyezést kapnak, mint az állomány több fontos különgyűjteménye: a Fugger-, Majer- és Batthyány-gyűjtemény. Kutathatóságukat szabályozott feltételek mellett biztosítjuk. A kötetek címdala, kötése – ha nincs állományvédelmi akadály, akkor teljes egésze – a katalógusban is látható módon kerül digitalizálásra.

Az ajándékozás révén a Bibliotheca régikönyves állományának jelentős gazdagodása a korábbi évszázadok főpapi hagyományait idézi: Lippay György (1600–1666), Szelepcsényi György (1595–1685), Esterházy Imre (1663–1745), Batthyány József (1727–1799) esztergomi érsekek gyűjteményét ma is őrizzük, szándékuk a gyarapításon kívül a teljesebb hozzáférhetőség és a nyilvánosság gondolatával kapcsolódott össze. A mostani adományozás – mely akár csak összértékét tekintve rendkívüli jelentőségű –, ezen hagyományok méltó, 21. századi folytatása.

SZALAI KATALIN

Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár

„Nekünk, keresztényeknek tudnunk kell, hogy a remény nem csalfa, és nem okoz csalódást: minden arra született, hogy az örök tavaszban virágozzék. És a végén csak annyit mondunk: semmi olyanra nem emlékszem, amiben Te ne volnál jelen.”

Ferenc pápa
(1936–2025)

100 éve született dr. Gerő Gyula könyvtáros

1925. február 13-án, 100 éve született dr. Gerő Gyula könyvtáros, könyvtárigazgató, szerkesztő, könyvtártörténész, a könyvtári kronológia elismert szaktekintélye, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete oszlopos tagja. Életműve elválaszthatatlan a magyar könyvtárügy fejlődésétől, számos könyvtár neki köszönheti létét és nagy ívű fejlődését. Életének 98. évében, 2022 tavaszán hunyt el, búcsúztatására május 24-én került sor a Farkasréti temetőben.

Nívós könyvtárosi munkásságáért több kitüntetésben, elismerésben részesült, köztük 1980-ban Szabó Ervin-émlékéremmel, 2005-ben Széchényi Ferenc-díjjal, 1989-ben MKE-émlékéremmel tüntették ki. 2020-ban, könyvtárosi munkásságának 70. évfordulóján elnyerte a Füzéki István-émlékérmet is.

Forrás:

https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/02/13/a_100_eve_szu-letett_konyvtaros_szerkeszto_gero_gyula_ex_libris_hagyateka?fbclid=IwY2xjawIb3JFleHRuA2FlbQlXMQA-BHT9qq7pZ22MqOiz9SP3nEIGgFRscA4XmS_7WX3Tvzs88L_BY1dFjt_LVMQ_aem_4MoFl16wUqHZTmq324LWqQ

Gerő Éva, Gerő Katalin, Gerő Gyula Alap

Beszámoló a 2024. évi pályázati évről

Az Alapot kezelő Kuratórium döntése értelmében az alapítvány 2023-tól Gerő Gyula nevét is viseli, tehát az alapítvány neve a továbbiakban: Gerő Éva, Gerő Katalin, Gerő Gyula Alap.

Az Alap létrejöttéről

Dr. Gerő Gyula 2015 őszén azzal a kéréssel és ajánlattal kereste meg a Pannonhalmi Főapátságot, hogy elhunyt lánya, Gerő Éva emlékére egy alapítványt szeretne létrehozni, mely alapítvány kezelőjének a Főapátságot kérte fel. A Pannonhalmi Főapátság vállalta a feladatot. Alapos előkészítés után 2016. március 17-én megszületett az alapítvány Gerő Éva Alap néven, az erről szóló „Megállapodás” aláírásával. A Gerő Éva Alapról szóló megállapodást dr. Gerő Gyula mint alapító és dr. Várszegi Asztrik mint a Pannonhalmi Főapátság képviselője írta alá. 2020. február 18-án Gerő Gyula másik lányát, Katalint is elvesztette. 2021 tavaszán Gerő Gyula, az alapító, kinyilvánította azt a szándékát, hogy az Alap nevének megváltoztatásával Katalin lányának is szeretne emléket állítani. Az alap új neve Gerő Éva és Gerő Katalin Alap legyen. Az alapítványról szóló módosított „Megállapodás a Gerő Éva és Gerő Katalin Alap elnevezésű alapítványról” aláírása 2021. augusztus 3-án történt meg. 2022. április 13-án életének 98. évében elhunyt dr. Gerő Gyula, a Gerő Éva és Gerő Katalin Alap alapítványtevője. Az Alapot kezelő Kuratórium döntése értelmében az alapítvány a továbbiakban, 2023-tól Gerő Gyula nevét is viseli, tehát az alapítvány neve a továbbiakban: Gerő Éva, Gerő Katalin, Gerő Gyula Alap.

Az Alap célja

Valamely magyarországi egyházi, felekezeti könyvtár számára az egyedi és általános restaurálás, állagmegóvás, prevenció megvalósítása, állományvédelmi (pl. páramérő műszerek, páraelszívó eszközök, párasító készülékek) és egyéb, az állagmegóvást elősegítő eszközök (pl. speciális könyvtári porszívó, roló, függöny, spaletta, fényvédő fólia, kiállítási vitrin) beszerzése, cseréje, felújítása, ill. hozzájárulás e célok megvalósításához. A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár számára a fentiekén kívül a régi gyűjtemény gyarapítása, alapvető muzeális dokumentumok beszerzése, a bencés rend feloszlata (1786) előtt a könyvtár tulajdonában lévő könyvek visszavásárlása.

Az Alap kedvezményezettje

Páratlan években a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár, páros években, 2024-ben valamely magyar egyházi-felekezeti könyvtár.

Kuratórium

A pályázatokról kuratórium dönt, melynek tagjai 2024-ben: Várszegi Asztrik em. főapát, a mindenkori pannonhalmi főapát – jelenleg Hortobágyi T. Cirill, a család képviselője – jelenleg Rudas Valéria, a pannonhalmi könyvtár vezetője – jelenleg Ásványi Ilona, az Egyházi Könyvtárak Egyesülése vezetője – jelenleg Bálint Ágnes.

Az Alap gazdálkodása

A Megállapodás létrejöttékor az Alap alaptőkéje: 51.000, €, azaz ötvenegyezer Euró, volt, a terv az volt, hogy ennek az összegnek az éves kamata használható majd fel, legalább 300.000 Ft. Az alaptőke kamata sajnos általában nem érte el ezt az összeget, ezért a gyakorlat az volt, hogy az alapító, Gerő Gyula ezt mindig kiegészítette, sőt kisebb összeggel nemcsak egy, hanem általában kettő-három könyvtárat is támogatott.

Ezt a gyakorlatot 2024-ben az Alap kezelője a Pannonhalmi Főapátság megváltoztatta, a következőképpen: 2024-től az Alap alaptőkéjéből ad 500.000 Ft támogatást a korábbi 300.000 Ft helyett, és a kamatból és adományokból származó összeget pluszként kezeli és felhasználja, támogatásra. Így már nem egy, hanem akár több pályázót is tud támogatni.

Ezzel Gerő Gyula gyakorlatát is követi a Kuratórium, aki, mivel sajnos a kamatokból soha nem telt ki a 300.000 Ft, ezért mindig kiegészítette azt 300.000 Ft-ra. Ezenkívül mindig még más könyvtárakat is támogatott 100.000-200.000 Ft-tal, amit ugyancsak ő finanszírozott plusz támogatásként.

Az Alap tőkéje 2024. márciusban 49.610,18 Euró és 317.476 Ft volt. 2024-ben a következő adományok érkeztek az Alap számlájára:

- Fehér Miklós, a Könyvtári Intézet nyugalmazott vezetője: 100.000 Ft – április,
- Dr. Béres György és Béres Muszka Ibolya: 100.000 Ft – május,
- Boda Miklós, nyugalmazott könyvtáros, tavaly elhunyt felesége, Boda Miklósné dr. Szepes Zsuzsanna emlékére: 60.000 Ft – június,
- Névtelen adományozó – 25.000 Ft – június,
- 2024. április 12-én 100.000 Ft adomány érkezett az Alap számlájára – az adományozó Fehér Miklós, a Könyvtári Intézet nyugalmazott vezetője.

Pályáztatás rendje 2024-ben

A 2024. évi pályázatot a következő határidőkkel írtuk ki:

- A pályázat kiírása: 2024. május 31.
- A pályázat beadásnak határideje: 2024. június 15.
- Elbírálás várható: 2024. július 15.
- Megvalósítás: 2024. december 31.
- Elszámolás: 2025. január 31.

A Gerő Éva Gerő Katalin Gerő Gyula Alap 2024. évi pályázati felhívására öt beadvány érkezett. A Kuratórium állományvédelmi eszköz vásárlására négy, restaurálásra egy könyvtárnak ítélte meg támogatást.

Állományvédelmi eszköz vásárlására

- a Ciszterci Nővérek Boldogasszony Háza Monostor Könyvtárát 294.720 Ft-tal,
- a Csokonai Vitéz Mihály Ref. Gimn., Ált. Isk. Könyvtárát 179.495 Ft-tal,
- a DRHE Maróthy György Könyvtárát 199.390 Ft-tal,
- a Hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Ref. Gimn. Könyvtárát 212.090 Ft-tal támogatta.

Restaurálásra

- a Baptista Teológiai Akadémia Könyvtárának 200.000 Ft-ot ítélte meg.

A pályázó könyvtárak a megadott határidőn belül rendben elszámoltak.

Pannonhalma, 2025. január

ÁSVÁNYI ILONA

Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár

Idei nyári konferenciánk témája:

„Szakmai és személyiségfejlődés az élethosszig tartó tanulás jegyében”

Ha valamilyen sporthoz kellene hasonlítani a hivatásunkat, a szörfözés fejezné ki a legjobban azt, amiben vagyunk: a változások kisebb-nagyobb hullámai érnek utol, és emelnek-süllyesztenek bennünket, nekünk pedig gyakorlott hullámlovasként kell helytállni, sőt még élvezni is az időt és a megtett utat.

Azzal az előzetes feltételezéssel, hogy az élethosszig tartó tanulásban nem választható el egymástól a szakmai és a személyes fejlődés, a kettő együtt igazán hatékony, nyári konferenciánkon kiváló meghívott előadók vezetésével járjuk körül a következő kérdéseket: hol van a tanulás helye a keresztény embereszményben, milyen képzési és továbbképzési lehetőségeink vannak, mit tanulhatnak egymástól a különböző nemzedékek, milyen összefüggés van tanulás és öregedés között, mi a személyiségfejlődés és az olvasás, tanulás kapcsolata stb.

Nyári konferenciánk idén Egerben, július 7–9. között lesz. Készüljünk együtt!

